

Úradný vestník

Európskej únie

L 204

Slovenské vydanie

Právne predpisy

Zväzok 49
26. júla 2006

Obsah	I Akty, ktorých uverejnenie je povinné	
	★ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2006 z 5. júla 2006 o právach zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou v leteckej doprave ⁽¹⁾	1
	★ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/52/ES z 5. júla 2006, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 95/2/ES o potravinárskych prídavných látkach iných ako farbivá a sladidlá a smernica 94/35/ES o sladidlách používaných v potravinách	10
	★ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania (prepracované znenie)	23

⁽¹⁾ Text s významom pre EHP

I

(Akty, ktorých uverejnenie je povinné)

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1107/2006**z 5. júla 2006****o právach zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou v leteckej doprave****(Text s významom pre EHP)**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 80 ods. 2,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251 zmluvy ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Jednotný trh v oblasti leteckých služieb by mal slúžiť všetkým občanom rovnako. Následne by zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou, či už v dôsledku postihnutia, veku alebo z akéhokoľvek iného dôvodu, mali mať porovnateľné možnosti leteckej dopravy s tými, ktoré majú ostatní občania. Zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou majú rovnaké právo na voľný pohyb, slobodu výberu a nediskrimináciu ako všetci ostatní občania. Táto zásada sa vzťahuje na leteckú dopravu, ako aj na ďalšie oblasti života.
- (2) Zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou by preto mali mať prístup k doprave a nemali by byť odmietnuté z dôvodu ich zdravotného postihnutia alebo nedostatočnej pohyblivosti, s výnimkou dôvodov bezpečnosti a na základe zákona. Pred prijatím rezervácie pre zdravotne postihnuté osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou by leteckí dopravcovia, ich zástupcovia a prevádzkovatelia zjazdu mali vynaložiť primerané úsilie s cieľom zistiť, či existuje dôvod z hľadiska bezpečnosti, ktorý by bránil tomu, aby takéto osoby boli prijaté na dané lety.

- (3) Toto nariadenie by sa nemalo dotknúť ostatných práv cestujúcich založených právnymi predpismi Spoločenstva, najmä smernicou Rady 90/314/EHS z 13. júna 1990 o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb ⁽³⁾ a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov ⁽⁴⁾. V prípade, že rovnaká udalosť by bola príčinou vzniku rovnakého nároku na náhradu nákladov alebo na zmenu rezervácie na základe jedného z týchto právnych predpisov, ako aj na základe tohto nariadenia, daná osoba by mala mať možnosť uplatniť toto právo iba raz, podľa vlastného uváženia.

- (4) S cieľom umožniť, aby zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou mali možnosť cestovať leteckou dopravou porovnateľne s dopravou, ktorú využívajú ostatní občania, mali by sa na letiskách i na palube lietadiel poskytovať asistenčné služby zamerané na ich osobitné potreby, a to prostredníctvom zabezpečenia nevyhnutných pracovných síl a zariadení. V záujme sociálneho začlenenia by príslušné osoby mali mať možnosť využívať tieto služby bez dodatočných poplatkov.
- (5) Asistenčné služby poskytované na letiskách na území členského štátu, na ktorý sa vzťahuje zmluva, by okrem iného mali umožňovať zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou presun z určeného miesta príchodu na letisku k lietadlu a z lietadla na určené miesto odchodu z letiska vrátane nástupu na palubu a výstupu z lietadla. Tieto miesta by mali byť vyhradené aspoň pri hlavných vstupoch do budov terminálov, pri odbavovacích priehradkách, na železničných staniách, zastávkach električiek, metra a autobusov, na stanovištiach taxíkov a ďalších výstupných miestach a na letiskových parkoviskách. Asistenčné služby by mali byť organizované tak, aby sa predišlo akémukoľvek prerušeniu alebo oneskoreniu, a zároveň aby v celom Spoločenstve bola zabezpečená ich vysoká a rovnocenná úroveň pri najlepšom využití zdrojov bez ohľadu na dotknuté letisko alebo dopravcu.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 24, 31.1.2006, s. 12.

⁽²⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu z 15. decembra 2005 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 9. júna 2006.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 158, 23.6.1990, s. 59.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ L 46, 17.2.2004, s. 1.

- (6) Aby sa dosiahli tieto ciele, za zabezpečenie asistenčných služieb vysokej kvality by mal zodpovedať jeden centrálny orgán. Keďže riadiace orgány letísk zohrávajú pri poskytovaní služieb na svojich letiskách hlavnú úlohu, túto celkovú zodpovednosť by mali niesť ony.
- (7) Samotné riadiace orgány letísk môžu poskytovať pomoc zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou. Vzhľadom na pozitívnu úlohu, ktorú v minulosti zohrali niektorí prevádzkovatelia a leteckí dopravcovia, môžu riadiace orgány uzatvárať s tretími osobami zmluvy o zabezpečení takýchto asistenčných služieb bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie príslušných právnych predpisov Spoločenstva, vrátane predpisov o verejnom obstarávaní.
- (8) Služby by mali byť financované spôsobom, ktorý by rozdelil finančné bremeno rovným dielom medzi všetkých cestujúcich využívajúcich jedno letisko, a tak neodradil zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou od využitia leteckej dopravy. Najefektívnejším spôsobom financovania sa zdá byť poplatok vyberaný od každej leteckej spoločnosti, ktorá využíva letisko, úmerne k počtu cestujúcich, ktorých dopraví z letiska alebo na letisko.
- (9) S cieľom zabezpečiť predovšetkým to, aby poplatky uložené leteckému dopravcovi boli primerané asistenčným službám poskytovaným zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou a aby tieto poplatky nesúlžili na financovanie činností riadiaceho orgánu, ktoré nesúvisia s poskytovaním týchto asistenčných služieb, takéto poplatky by sa mali schváliť a uplatňovať transparentným spôsobom. Smernica Rady 96/67/ES z 15. októbra 1996 o prístupe k trhu služieb pozemnej obsluhy na letiskách Spoločenstva⁽¹⁾ a predovšetkým ustanovenia o rozdelení účtov by sa preto mali uplatňovať, ak to nie je v rozpore s týmto nariadením.
- (10) Pri organizácii poskytovania asistenčných služieb zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou a výcviku svojich zamestnancov by letiská a leteckí dopravcovia mali brať do úvahy dokument č. 30 Európskej konferencie civilného letectva („ECAC“), časť I, oddiel 5 a jeho prílohy, najmä Etický kódex pre pozemnú manipuláciu pre osoby so zníženou pohyblivosťou, ako je uvedený v jeho prílohe J v čase prijatia tohto nariadenia.
- (11) Pri rozhodovaní o podobe nových letísk a terminálov a v rámci zásadnej modernizácie by riadiace orgány letísk mali, ak je to možné, zohľadniť potreby zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou. Leteckí dopravcovia by tiež mali, ak je to možné, zohľadniť
- takéto potreby pri rozhodovaní o zámeroch na nové a modernizované lietadlá.
- (12) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov⁽²⁾ by sa mala prísne dodržiavať v záujme zaručenia rešpektovania súkromia zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou a na zabezpečenie toho, aby požadované informácie slúžili výlučne na splnenie povinností asistenčných služieb stanovených v tomto nariadení a neboli použité proti cestujúcim požadujúcim dané služby.
- (13) Všetky dôležité informácie poskytované cestujúcim v leteckej doprave by sa mali poskytovať aj v alternatívnej podobe, ktorá je dostupná zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou, a mali by byť aspoň v rovnakých jazykových verziách ako informácie, ktoré sú prístupné ostatným cestujúcim.
- (14) V prípade poškodenia invalidných vozíkov alebo iných pojazdných alebo pomocných zariadení na letisku alebo pri preprave na palube lietadla, by sa cestujúcemu, ktorému toto zariadenie patrí, mala nahradiť škoda v súlade s medzinárodnými a vnútroštátnymi právnymi predpismi a právnymi predpismi Spoločenstva.
- (15) Členské štáty by mali kontrolovať a zabezpečiť súlad s týmto nariadením a určiť vhodný výkonný orgán. Táto kontrola by nemala ovplyvniť práva zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou uplatniť si na súde nárok na právne zadost'učinenie na základe vnútroštátnych právnych predpisov.
- (16) Je dôležité, aby zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou, ktorá sa domnieva, že toto nariadenie bolo porušené, mohla na to upozorniť riadiaci orgán letiska alebo dotknutého leteckého dopravcu. Ak zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou nedosiahne takýmto spôsobom zadost'učinenie, mala by mať možnosť obrátiť sa so sťažnosťou na orgán alebo orgány, ktoré na tento účel určí príslušný členský štát.
- (17) Sťažnosti týkajúce sa asistenčných služieb na letiskách by sa mali zasielať orgánu alebo orgánom určeným na výkon tohto nariadenia členským štátom, v ktorom sa dané letisko nachádza. Sťažnosti týkajúce sa asistenčných služieb poskytovaných leteckým dopravcom by sa mali zasielať orgánu alebo orgánom určeným na výkon tohto nariadenia členským štátom, ktorý danému leteckému dopravcovi udelil prevádzkovú licenciu.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 272, 25.10.1996, s. 36. Smernica zmenená a doplnená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 (Ú. v. EÚ L 284, 31.10.2003, s. 1).

⁽²⁾ Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31. Smernica zmenená a doplnená nariadením (ES) č. 1882/2003.

- (18) Členské štáty by mali stanoviť sankcie za porušenia tohto nariadenia a zabezpečiť ich uplatňovanie. Tieto sankcie, medzi ktoré by mohol patriť príkaz vyplatiť náhradu danej osobe, by mali byť účinné, primerané a odrádzajúce.
- (19) Keďže ciele tohto nariadenia, a to zabezpečiť vysokú a rovnocennú úroveň ochrany a asistenčných služieb vo všetkých členských štátoch a zabezpečiť, aby hospodárske subjekty pôsobili na jednotnom trhu v rovnakých podmienkach, nemožno dostatočne dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu ich rozsahu alebo účinkov ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Spoločenstva, môže Spoločenstvo prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 zmluvy. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (20) Toto nariadenie rešpektuje základné práva a zachováva zásady uvedené najmä v Charte základných práv Európskej únie.
- (21) Opatrenia týkajúce sa lepšej spolupráce pri využívaní letiska v Gibraltári boli prijaté Španielskym kráľovstvom a Veľkou Britániou v Londýne 2. decembra 1987 v rámci spoločného vyhlásenia ministrov zahraničných vecí týchto dvoch krajín. Tieto opatrenia sa ešte nezačali uplatňovať.

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Cieľ a rozsah

1. Toto nariadenie vytvára pravidlá ochrany a poskytovania asistenčných služieb pre zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou v leteckej doprave s cieľom ochrániť ich pred diskrimináciou a zabezpečiť, aby im boli poskytnuté asistenčné služby.
2. Ustanovenia tohto nariadenia sa vzťahujú na zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou, ktoré využívajú alebo majú v úmysle využiť komerčné služby leteckej dopravy pri odlete, prilete alebo tranzite cez letisko, ktoré sa nachádza na území členského štátu, na ktorý sa vzťahuje zmluva.
3. Články 3, 4 a 10 sa tiež uplatňujú na cestujúcich, ktorí odlietajú z letiska nachádzajúceho sa v tretej krajine na letisko nachádzajúce sa na území členského štátu, na ktoré sa vzťahuje zmluva, ak prevádzkujúci dopravca je leteckým dopravcom Spoločenstva.
4. Toto nariadenie sa nedotýka práv cestujúcich založených smernicou 90/314/EHS a na základe nariadenia (ES) č. 261/2004.

5. V prípadoch, ak sú ustanovenia tohto nariadenia v rozpore s ustanoveniami smernice 96/67/ES, majú prednosť ustanovenia tohto nariadenia.

6. Uplatňovanie tohto nariadenia na letisko v Gibraltári sa vykladá v tom zmysle, že ním nie sú dotknuté príslušné právne pozície Španielskeho kráľovstva a Veľkej Británie v súvislosti so sporom týkajúcim sa zvrchovanosti na území, na ktorom sa nachádza toto letisko.

7. Uplatňovanie tohto nariadenia na letisko v Gibraltári by malo byť odložené, pokiaľ sa nezačnú uplatňovať opatrenia obsiahnuté v spoločnom vyhlásení ministrov zahraničných vecí Španielskeho kráľovstva a Veľkej Británie z 2. decembra 1987. Vlády Španielska a Veľkej Británie informujú Radu o dátume začatia uplatňovania týchto opatrení.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňujú nasledovné vymedzenia pojmov:

- a) „Zdravotne postihnuté osoby“ alebo „osoby so zníženou pohyblivosťou“ sú osoby, ktorých pohyblivosť pri využívaní dopravy je znížená kvôli akémukoľvek fyzickému postihnutiu (poškodeniu orgánov zmyslového vnímania alebo pohybového ústrojenstva, trvalému alebo dočasnému), duševnému postihnutiu alebo poškodeniu alebo inému dôvodu postihnutia, alebo veku, a ktorých situácia si vyžaduje primeranú pozornosť a prispôbenie služieb, ktoré sú k dispozícii pre všetkých cestujúcich, ich potrebám.
- b) „Letecký dopravca“ označuje podnik leteckej dopravy s platnou licenciou na prevádzkovanie dopravy.
- c) „Prevádzkujúci letecký dopravca“ označuje leteckého dopravcu, ktorý uskutočňuje alebo plánuje uskutočniť let na základe zmluvy o preprave s pasažierom alebo v mene inej právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktorá s týmto pasažierom uzavrela zmluvu o preprave.
- d) „Letecký dopravca Spoločenstva“ označuje leteckého dopravcu s platnou licenciou na vykonávanie leteckej dopravy, udelenou členským štátom podľa nariadenia Rady (EHS) č. 2407/92 z 23. júla 1992 o licenciách leteckých dopravcov⁽¹⁾.
- e) „Prevádzkovateľ zázajdu“ označuje okrem leteckého dopravcu aj organizátora alebo maloobchodníka v zmysle článku 2 ods. 2 a 3 smernice 90/314/EHS.
- f) „Riadiaci orgán letiska“ alebo „riadiaci orgán“ označuje orgán, ktorého hlavnou úlohou je na základe vnútroštátnych predpisov správa a riadenie infraštruktúry letiska a koordinácia a riadenie činností rôznych prevádzkovateľov prítomných na príslušnom letisku alebo v letiskovom systéme.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 240, 24.8.1992, s. 1.

- g) „Užívateľ letiska“ znamená fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá je zodpovedná za leteckú prepravu cestujúcich z/na príslušné letisko.
- h) „Výbor užívateľov letiska“ znamená výbor zástupcov užívateľov letiska alebo organizáciu, ktorá ich zastupuje.
- i) „Rezervácia“ znamená skutočnosť, že cestujúci má letenku alebo iný dôkaz o prijatí rezervácie a o registrácii leteckým dopravcom alebo prevádzkovateľom zázajdu.
- j) „Letisko“ znamená ktorúkoľvek časť povrchu špeciálne prispôbeného na pristávanie, vzlietnutie a manévrovanie lietadla, vrátane pomocných zariadení súvisiacich s uvedenými operáciami v súlade s požiadavkami prevádzky lietadiel a služieb, vrátane zariadení potrebných pri asistencii komerčným leteckým spoločnostiam.
- k) „Parkovisko letiska“ znamená parkovisko na území letiska alebo pod priamou kontrolou riadiaceho orgánu letiska, ktoré slúži priamo cestujúcim využívajúcim toto letisko.
- l) „Komerčná letecká dopravná služba“ znamená službu leteckej prepravy cestujúcich prevádzkovanú leteckým dopravcom na pravidelných alebo mimoriadnych letoch, ponúkaných verejnosti za úhradu samostatne alebo ako súčasť balíka.

Článok 3

Predchádzanie odmietnutiu prepravy

Letecký dopravca, jeho zástupca ani prevádzkovateľ zázajdu nesmú z dôvodov postihnutia alebo zníženej pohyblivosti odmietnuť:

- a) prijať rezerváciu letu z letiska alebo na letisko, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie;
- b) vziať na palubu lietadla zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou na takomto letisku za predpokladu, že daná osoba má platnú letenku a rezerváciu.

Článok 4

Výnimky, osobitné podmienky a informácie

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 3, môže letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zázajdu odmietnuť prijať výlučne na základe zdravotného postihnutia alebo zníženej pohyblivosti rezerváciu alebo nástup na palubu lietadla zdravotne postihnutej osobe alebo osobe so zníženou pohyblivosťou:

- a) aby sa splnili platné bezpečnostné požiadavky určené medzinárodnými alebo vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo právnymi predpismi Spoločenstva alebo aby sa splnili bezpečnostné požiadavky určené orgánom, ktorý

danému leteckému dopravcovi vydal osvedčenie leteckého prevádzkovateľa;

- b) ak veľkosť lietadla alebo jeho dverí nedovoľuje nástup alebo prepravu zdravotne postihnutej osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou.

V prípade odmietnutia rezervácie z dôvodov uvedených v písmenách a) alebo b) prvého pododseku, letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zázajdu vynaložia primerané úsilie s cieľom poskytnúť dotknutej osobe prijateľnú alternatívu.

Zdravotne postihnutej osobe alebo osobe so zníženou pohyblivosťou, ktorej bol odmietnutý vstup na palubu lietadla z dôvodu jej zdravotného postihnutia alebo zníženej pohyblivosti, a osobe, ktorá sprevádza túto osobu podľa odseku 2 tohto článku, sa ponúka právo na náhradu alebo presmerovanie, ako sa uvádza v článku 8 nariadenia (ES) č. 261/2004. Právo na možnosť spiatocného letu alebo presmerovania je podmienené splnením všetkých bezpečnostných požiadaviek.

2. Na základe rovnakých podmienok, ako sú uvedené v odseku 1 prvom pododseku písm. a) letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zázajdu môžu vyžadovať, aby zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou sprevádzala ďalšia osoba, ktorá je schopná poskytnúť pomoc, ktorú uvedená osoba potrebuje.

3. Letecký dopravca alebo jeho zástupca zverejní v prístupnej forme a najmenej v tých istých jazykoch, v ktorých poskytuje informácie ostatným cestujúcim, bezpečnostné pravidlá, ktoré platia pri preprave zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou, ako aj všetky obmedzenia ich prepravy alebo prepravy mobilných pomôcok z dôvodu veľkosti lietadla. Prevádzkovateľ zázajdu poskytne bezpečnostné pravidlá a obmedzenia týkajúce sa letov zahrnutých v balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb, ktoré organizuje, predáva alebo ponúka na predaj.

4. Keď letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zázajdu uplatní výnimku podľa odsekov 1 alebo 2, okamžite informuje zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou o dôvodoch, ktoré ho k tomu viedli. Letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zázajdu tieto dôvody písomne oznámia do piatich dní od podania žiadosti zdravotne postihnutej osobe alebo osobe so zníženou pohyblivosťou.

Článok 5

Určenie miest príchodu a odchodu

1. V spolupráci s užívateľmi letiska, prostredníctvom výboru užívateľov letiska, ak existuje, a organizáciami, ktoré zastupujú cestujúcich so zdravotným postihnutím a so zníženou pohyblivosťou, riadiaci orgán letiska určí miesta príchodu a odchodu v rámci areálu letiska alebo na mieste pod priamou kontrolou riadiaceho orgánu vnútri a mimo budov terminálov, na ktorých

môžu zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou jednoduchým spôsobom oznámiť svoj príchod na letisko a požiadať o asistenčné služby.

2. Miesta príchodu a odchodu uvedené v odseku 1 sú jasne označené a ponúkajú v prístupnej forme základné informácie o letisku.

Článok 6

Prenos informácií

1. Leteckí dopravcovia, ich zástupcovia a prevádzkovatelia zázjazu prijímajú na všetkých svojich predajných miestach na území členského štátu, na ktorý sa vzťahuje zmluva, vrátane predaja cez telefón a internet, všetky opatrenia potrebné na prijatie oznámenia zdravotne postihnutých osôb alebo osôb so zníženou pohyblivosťou o potrebe asistenčných služieb.

2. Keď letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zázjazu prijme oznámenie o potrebe asistenčných služieb najneskôr 48 hodín pred uverejneným časom odletu, podá o tom informáciu najneskôr 36 hodín pred uverejneným časom odletu:

- a) riadiacim orgánom letísk odletu, príletu a tranzitu a
 - b) prevádzkujúcemu leteckému dopravcovi, ak rezervácia nebola uskutočnená prostredníctvom neho, pokiaľ nie je v čase oznámenia známy prevádzkujúci letecký dopravca, pričom v tomto prípade sa mu informácia podá čo najskôr.
3. Vo všetkých iných prípadoch, ako sú prípady uvedené v odseku 2, podá letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zázjazu informáciu čo najskôr.
4. Čo najskôr po odlete lietadla oznámi prevádzkujúci letecký dopravca riadiacemu orgánu cieľového letiska v prípade, že sa nachádza na území členského štátu, na ktorý sa vzťahuje zmluva, počet zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou na palube lietadla, ktoré potrebujú asistenčné služby uvedené v prílohe 1, ako aj druh týchto služieb.

Článok 7

Právo na asistenčné služby na letiskách

1. Keď sa zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou dostaví na letisko k odletu, riadiaci orgán letiska je zodpovedný za zabezpečenie poskytnutia asistenčných služieb uvedených v prílohe I tak, aby mohla nastúpiť na rezervovaný let, za predpokladu, že osobitná potreba takýchto služieb sa príslušnému leteckému dopravcovi, jeho zástupcovi alebo prevádzkovateľovi zázjazu oznámila aspoň 48 hodín pred

uverejneným časom odletu. Toto oznámenie sa vzťahuje aj na spätný let, ak let tam aj späť bol dojednaný s tým istým leteckým dopravcom.

2. V prípade, ak je potrebná pomoc slepeckého psa s osvedčením, tento sa prijme na palubu lietadla, pokiaľ o tom bol informovaný letecký dopravca, jeho zástupca alebo prevádzkovateľ zázjazu v súlade s platnými vnútroštátnymi predpismi vzťahujúcimi sa na prepravu slepeckých psov na palube lietadla, ak takéto predpisy existujú.

3. V prípade, že sa oznámenie v súlade s odsekom 1 neuskutoční, riadiaci orgán urobí všetko preto, aby poskytol asistenčné služby uvedené v prílohe I tak, aby príslušná osoba mohla nastúpiť na svoj rezervovaný let.

4. Ustanovenia odseku 1 platia pod podmienkou, že:

- a) osoba sa prezentuje pri odbavovacej priehradke:
 - i) a je zaevidovaná leteckým dopravcom alebo prevádzkovateľom zázjazu vopred a písomne (vrátane elektronických prostriedkov) v stanovenom čase alebo
 - ii) ak čas nebol stanovený, najneskôr hodinu pred uverejneným časom odletu, alebo
- b) osoba príde na miesto v rámci areálu letiska, určené v súlade s článkom 5:
 - i) a je zaevidovaná leteckým dopravcom, jeho zástupcom alebo prevádzkovateľom zázjazu vopred a písomne (vrátane elektronických prostriedkov) v stanovenom čase alebo
 - ii) ak čas nebol zmluvne stanovený, najneskôr dve hodiny pred uverejneným časom odletu.

5. Keď zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou prechádza cez letisko, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, alebo prestupuje z letu, na ktorý má rezerváciu od leteckého dopravcu či prevádzkovateľa zázjazu, riadiaci orgán letiska je zodpovedný za zabezpečenie poskytnutia asistenčných služieb uvedených v prílohe I tak, aby osoba mohla nastúpiť na rezervovaný let.

6. Pri prílete zdravotne postihnutej osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou na letisko, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, je riadiaci orgán letiska zodpovedný za poskytnutie asistenčných služieb uvedených v prílohe I tak, aby sa osoba mohla dostať na miesto odchodu z letiska uvedené v článku 5.

7. Poskytnutá pomoc je čo najviac prispôbená špecifickým potrebám jednotlivých cestujúcich.

Článok 8

Zodpovednosť za asistenčné služby na letiskách

1. Riadiaci orgán letiska je zodpovedný za to, aby zabezpečil zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou poskytnutie asistenčných služieb uvedených v prílohe I bez dodatočných poplatkov.
2. Asistenčné služby môže poskytovať samotný riadiaci orgán. Riadiaci orgán môže v rámci svojej kompetencie a vždy dbajúc o splnenie noriem kvality uvedených v článku 9 ods. 1, alternatívne uzavrieť s jednou alebo viacerými stranami zmluvu o poskytovaní asistenčných služieb. V spolupráci s užívateľmi letiska, prostredníctvom výboru užívateľov letiska – ak existuje, môže riadiaci orgán uzavrieť takúto zmluvu alebo zmluvy z vlastnej iniciatívy alebo na žiadosť aj zo strany leteckého dopravcu, zohľadňujúc pritom existujúce služby na príslušnom letisku. V prípade zamietnutia takejto žiadosti poskytne riadiaci orgán písomné odôvodnenie.
3. Riadiaci orgán letiska môže na nediskriminačnom základe vyrubiť užívateľom letiska osobitný poplatok, aby tak financoval dané asistenčné služby.
4. Tento osobitný poplatok je primeraný, odvodený od nákladov, prehľadný a určený riadiacim orgánom letiska v spolupráci s užívateľmi letiska, prostredníctvom výboru užívateľov letiska – ak existuje, alebo iného príslušného orgánu. Je pomerne rozdelený medzi užívateľov letiska v závislosti od celkového počtu všetkých cestujúcich, ktorých každý z nich prepraví z daného a na dané letisko.
5. Riadiaci orgán letiska oddelí účtovníctvo týkajúce sa jeho činnosti v súvislosti s asistenčnými službami poskytovanými zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou od účtovníctva týkajúceho sa jeho ostatnej činnosti, v súlade s platnými obchodnými zvyklosťami.
6. Riadiaci orgán letiska sprístupní užívateľom letiska prostredníctvom výboru užívateľov letiska – ak existuje, alebo inému príslušnému orgánu, ako aj orgánu (orgánom) zodpovednému za výkon tohto nariadenia uvedenému v článku 14 výročný prehľad poplatkov prijatých a vynaložených za asistenčné služby poskytované zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou overený audítorom.

Článok 9

Normy kvality asistenčných služieb

1. Okrem letísk, na ktorých sú ročné výkony menej ako 150 000 pohybov v komerčných leteckých dopravných službách pri preprave cestujúcich, riadiaci orgán v spolupráci s užívateľmi letiska, prostredníctvom výboru užívateľov letiska – ak existuje, a organizácií, ktoré zastupujú zdravotne postihnuté osoby a osoby so zníženou pohyblivosťou, stanoví normy kvality asistenčných služieb uvedených v prílohe I a určí zdroje potrebné na ich plnenie.
2. Pri stanovovaní týchto noriem je potrebné v plnej miere zohľadniť medzinárodne uznávané zásady a etické kódexy, ktoré

sa týkajú uľahčenia dopravy zdravotne postihnutým osobám alebo osobám so zníženou pohyblivosťou, najmä Etický kódex ECAC pre pozemnú manipuláciu pre osoby so zníženou pohyblivosťou.

3. Riadiaci orgán letiska svoje normy kvality uverejňuje.
4. Letecký dopravca a riadiaci orgán letiska sa môžu dohodnúť, že pre cestujúcich, ktorých letecký dopravca dopraví z a na letisko, poskytne riadiaci orgán letiska asistenčné služby na vyššej úrovni, ako je úroveň stanovená v normách uvedených v odseku 1, alebo poskytne doplnkové asistenčné služby k službám uvedeným v prílohe I.
5. Riadiaci orgán letiska môže, s cieľom financovať takéto služby vyššej úrovne alebo doplnkové služby, vymerať leteckému dopravcovi doplnkový poplatok k poplatku uvedenému v článku 8 ods. 3, ktorý je prehľadný, odvodený od nákladov a určený po porade s príslušným leteckým dopravcom.

Článok 10

Asistenčné služby leteckých dopravcov

Letecký dopravca poskytuje zdravotne postihnutej osobe alebo osobe so zníženou pohyblivosťou, ktorá odlieta, prichádza alebo prechádza cez letisko, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, asistenčné služby uvedené v prílohe II bez dodatočných poplatkov za predpokladu, že táto osoba spĺňa podmienky ustanovené v článku 7 ods. 1, 2 a 4.

Článok 11

Školenia

Leteckí dopravcovia a riadiace orgány letiska:

- a) zabezpečujú, aby boli všetci ich zamestnanci vrátane tých, ktorých zamestnáva subdodávateľ, poskytujúci priamu pomoc zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou, oboznámení s tým, ako plniť potreby osôb s rôznym zdravotným postihnutím alebo zníženou pohyblivosťou;
- b) poskytujú všetkým svojim zamestnancom pracujúcim na letisku, ktorí prichádzajú do priameho styku s cestujúcou verenosťou, školenia o nediskriminácii a informujú ich o zdravotných postihnutiach;
- c) zabezpečujú, aby sa všetci noví zamestnanci pri nástupe do zamestnania zúčastnili školení v súvislosti s otázkami zdravotného postihnutia a aby boli ich zamestnanci v prípade potreby doškolení.

Článok 12

Náhrady za stratené alebo zničené invalidné vozíky, iné mobilné pomôcky a pomocné zariadenia

V prípade straty alebo poškodenia invalidných vozíkov, iných mobilných pomôcok alebo pomocných zariadení na letisku

alebo pri preprave na palube lietadla sa cestujúcemu, ktorému toto zariadenie patrí, nahradí škoda v súlade s medzinárodnými a vnútroštátnymi právnymi predpismi a právnymi predpismi Spoločenstva.

Článok 13

Vylúčenie vzdania sa práva

Povinnosti voči zdravotne postihnutej osobe a osobe so zníženou pohyblivosťou podľa tohto nariadenia sa neobmedzujú, ani sa ich nemožno vzdať.

Článok 14

Orgán výkonu a jeho úlohy

1. Každý členský štát určí orgán alebo orgány zodpovedné za výkon tohto nariadenia, pokiaľ ide o lety uskutočnené z a na letiská nachádzajúce sa na jeho území. V prípade potreby prijme tento orgán alebo orgány opatrenia potrebné na zabezpečenie rešpektovania práv zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou, vrátane súladu s normami kvality uvedenými v článku 9 ods. 1. Členské štáty oznámia Komisii, ktorý orgán alebo orgány určili.

2. Členské štáty ustanovia v prípade potreby, že orgán alebo orgány zodpovedné za výkon tohto nariadenia určené podľa odseku 1 zabezpečujú aj dostatočné uplatňovanie článku 8 vrátane predpisov o poplatkoch s cieľom zamedziť nekalej hospodárskej súťaži. Na tento účel môžu vytvoriť aj osobitný orgán.

Článok 15

Prejednávanie sťažností

1. Zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou, ktorá sa domnieva, že toto nariadenie bolo porušené, môže na túto skutočnosť podľa okolností upozorniť riadiaci orgán letiska alebo dotknutého leteckého dopravcu.

2. Ak zdravotne postihnutá osoba alebo osoba so zníženou pohyblivosťou takýmto spôsobom nedosiahne zadosťučinenie, sťažnosti v súvislosti s údajným porušením tohto nariadenia sa

môžu podávať na ktoromkoľvek orgáne alebo orgánoch určených na základe článku 14 ods. 1 alebo ktorémukoľvek príslušnému orgánu určenému členským štátom.

3. Orgán členského štátu, ktorému je doručená príslušná sťažnosť, ktorá je v pôsobnosti orgánu určeného v inom členskom štáte, postúpi túto sťažnosť orgánu v tomto inom členskom štáte.

4. Členské štáty prijímajú opatrenia na informovanie zdravotne postihnutých osôb a osôb so zníženou pohyblivosťou o ich právach na základe tohto nariadenia a o možnosti podať sťažnosť určenému orgánu alebo orgánom.

Článok 16

Sankcie

Členské štáty stanovujú pravidlá o sankciách za porušenia tohto nariadenia a prijímajú všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie ich uplatňovania. Stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. Členské štáty oznámia Komisii príslušné predpisy a bezodkladne ju informujú o všetkých ich následných zmenách a doplneniach.

Článok 17

Podávanie správ

Komisia podá najneskôr do 1. januára 2010 správu Európskemu parlamentu a Rade o fungovaní a účinkoch tohto nariadenia. K správe sú v prípade potreby priložené legislatívne návrhy, ktorými sa ustanovenia tohto nariadenia podrobnejšie vykonávajú alebo revidujú.

Článok 18

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa s účinnosťou od 26. júla 2008, okrem článkov 3 a 4, ktoré sa uplatňujú s účinnosťou od 26. júla 2007.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Štrasburgu 5. júla 2006

Za Európsky parlament
predseda
J. BORRELL FONTELLES

Za Radu
predsedníčka
P. LEHTOMÄKI

PRÍLOHA I

Asistenčné služby v pôsobnosti riadiacich orgánov letísk

Asistenčné služby a úpravy potrebné na to, aby sa zdravotne postihnutým osobám a osobám so zníženou pohyblivosťou umožnilo:

- oznámiť ich príchod na letisko a ich žiadosť o asistenčné služby na určených miestach vnútri a mimo budov terminálov uvedených v článku 5,
- presunúť sa z určeného miesta k odbavovacej priehradke,
- prejsť odbavovacím postupom a dať zaregistrovať batožinu,
- presunúť sa od odbavovacej priehradky do lietadla po absolvovaní pasovej, colnej a bezpečnostnej kontroly,
- v prípade potreby nastúpiť na palubu lietadla s pomocou výťahov, invalidných vozíkov alebo inej nutnej pomoci,
- presunúť sa odo dvier lietadla na svoje sedadlo,
- uložiť a opäť prevziať batožinu na palube lietadla,
- presunúť sa od svojho sedadla ku dverám lietadla,
- v prípade potreby vystúpiť z lietadla s pomocou výťahov, invalidných vozíkov alebo inej nutnej pomoci,
- presunúť sa z lietadla do haly na príjem batožiny a prevziať batožinu, po absolvovaní pasovej, colnej a bezpečnostnej kontroly,
- presunúť sa z haly na príjem batožiny na určené miesto,
- stihnúť letecký prípoj v prípade tranzitu, podľa potreby s asistenčnými službami počas letu a na letisku vnútri budovy terminálu a medzi jednotlivými budovami terminálov,
- v prípade potreby sa presunúť na toalety.

V prípade, ak zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou sprevádza iná osoba, tejto osobe musí byť na žiadosť umožnené poskytnúť potrebnú pomoc na letisku a počas nástupu a výstupu z lietadla.

Pozemná obsluha všetkých potrebných mobilných pomôcok, vrátane zariadení ako sú elektrické invalidné vozíky, pričom toto podlieha oznámeniu 48 hodín vopred a možným obmedzeniam, pokiaľ ide o miesto na palube lietadla, ako aj uplatňovaniu príslušných právnych predpisov týkajúcich sa nebezpečného tovaru.

Dočasné poskytnutie náhrady za zničené alebo stratené mobilné pomôcky, hoci nie nevyhnutne podľa zásady rovnaké za rovnaké.

Prípadná pozemná obsluha slepeckých psov s osvedčením.

Oznámenie informácií potrebných na let prístupnými formami.

PRÍLOHA II

Asistenčné služby leteckých dopravcov

Preprava slepeckých psov s osvedčením na palube lietadla, v súlade s vnútroštátnymi predpismi.

Okrem lekárskeho zariadenia doprava najviac dvoch kusov mobilnej pomôcky na zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou, vrátane elektrických invalidných vozíkov, pričom toto podlieha oznámeniu 48 hodín vopred a možným obmedzeniam, pokiaľ ide o miesto na palube lietadla, ako aj uplatňovaniu príslušných právnych predpisov o nebezpečných tovaroch.

Oznámenie podstatných informácií potrebných na let prístupnými formami.

Vynaloženie primeraného úsilia na to, aby boli sedadlá pridelené cestujúcim na žiadosť, podľa jednotlivých potrieb zdravotne postihnutých osôb alebo osôb so zníženou pohyblivosťou a s prihliadnutím na bezpečnostné pravidlá a voľné miesta.

V prípade potreby pomoc pri presune na toalety.

V prípade, že zdravotne postihnutú osobu alebo osobu so zníženou pohyblivosťou sprevádza iná osoba, urobí letecký dopravca všetko pre to, aby mohla sedieť vedľa zdravotne postihnutej osoby alebo osoby so zníženou pohyblivosťou.

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2006/52/ES

z 5. júla 2006,

ktorou sa mení a dopĺňa smernica 95/2/ES o potravinárskych prídavných látkach iných ako farbivá a sladidlá a smernica 94/35/ES o sladidlách používaných v potravinách

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 95,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251 zmluvy ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Potravinárske prídavné látky môžu byť schválené na potravinárske účely, iba ak sú v súlade s prílohou II k smernici Rady 89/107/EHS z 21. decembra 1988 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa potravinárskych prídavných látok schválených na použitie v potravinách určených na ľudskú spotrebu ⁽³⁾.
- (2) Smernica 95/2/ES ⁽⁴⁾ ustanovuje zoznam potravinárskych prídavných látok, ktoré sa môžu používať v Spoločenstve, a podmienky ich použitia.
- (3) Smernica 94/35/ES ⁽⁵⁾ ustanovuje zoznam sladidiel, ktoré sa môžu používať v Spoločenstve, a podmienky ich použitia.

(4) Od prijatia smerníc 95/2/ES a 94/35/ES nastal v oblasti potravinárskych prídavných látok technický pokrok. Vzhľadom na tento pokrok by mali byť tieto smernice upravené.

(5) Na základe stanoviska Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (EFSA) z 26. novembra 2003 sa uskutočňujú zmeny súčasných povolení s cieľom udržať čo najnižšiu hladinu nitrozamínov prostredníctvom zníženia hladín dusitanov a dusičnanov pridávaných do potravín a súčasne zachovať mikrobiologickú bezpečnosť potravinárskych výrobkov. EFSA odporúča, aby sa hladiny dusitanu a dusičnanu stanovili v právnych predpisoch ako „pridané množstvo“. EFSA zastáva názor, že k inhibícii *C. botulinum* prispieva skôr pridané množstvo dusitanu než jeho reziduálne množstvo. Súčasná ustanovenia by sa mali zmeniť a doplniť tak, aby maximálne povolené hladiny, ako ich uvádza EFSA, v tepelne upravených alebo tepelne neupravených mäsových výrobkoch, syroch a rybách boli vyjadrené ako pridané množstvá. Výnimočne by sa však pre určité tradične vyrábané mäsové výrobky mali stanoviť maximálne reziduálne hladiny pod podmienkou, že tieto výrobky budú primerane špecifikované a identifikované. Stanovené hladiny by mali zabezpečiť, aby sa neprekročila prijateľná denná dávka (ADI) určená vedeckým výborom pre potraviny v roku 1990. Výrobky, ktoré sa v tejto smernici konkrétne neuvádzajú, ale ktoré sa tradične vyrábajú podobným spôsobom (t. j. podobné výrobky), môžu byť v prípade potreby kategorizované v súlade s článkami 5 a 6 smernice 95/2/ES. Pri syre by sa hladina mala určiť ako pridané množstvo v mlieku na výrobu syra. Ak sa používa postup, pri ktorom sa pridávajú dusičnany po odstránení srvátky a pridaní vody, mali by sa dosiahnuť rovnaké hodnoty ako v prípade, keby sa dusičnan pridal priamo do mlieka na výrobu syra.

(6) Smernica 2003/114/ES, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 95/2/ES vyžaduje od Komisie a EFSA, aby preskúmali podmienky na používanie E 214 až 219 p-hydroxybenzoanov a ich sodných solí pred 1. júlom 2004. EFSA vyhodnotila informácie o bezpečnosti p-hydroxybenzoanov a svoje stanovisko vyjadrila 13. júla 2004. EFSA ustanovila celkový ADI vo výške 0 – 10 mg/kg telesnej hmotnosti súhrne pre estery metyl a etyl p-hydroxybenzoových kyselín a ich sodných solí. EFSA uznal, že propylparabén by nemal byť zahrnutý do skupiny ADI, lebo v prípade propylparabénu na rozdiel od metyl a etylparabénu sa prejavili účinky na pohlavné hormóny a samčie reprodukčné orgány mladých potkanov. Kvôli tomu, že chýba jasné určenie hladiny, pri ktorej neboli zistené nepriaznivé účinky (NOAEL), EFSA nemohol odporučiť ADI propylparabénu. Zo smernice 95/2/ES musí byť vyňatý E 216 propyl p-hydroxybenzoan a E 217 propyl p-hydroxybenzoan sodný. Okrem toho je potrebné vyňať používanie p-hydroxybenzoanov v tekutých diétnych potravinových doplnkoch.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 255, 14.10.2005, s. 59.

⁽²⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu z 26. októbra 2005 (zatiaľ neuvyverejnené v úradnom vestníku). Rozhodnutie Rady z 2. júna 2006.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 40, 11.2.1989, s. 27. Smernica naposledy zmenená a doplnená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1882/2003 (Ú. v. EÚ L 284, 31.10.2003, s. 1).

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 61, 18.3.1995, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2003/114/ES (Ú. v. EÚ L 24, 29.1.2004, s. 58).

⁽⁵⁾ Ú. v. ES L 237, 10.9.1994, s. 3. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2003/115/ES (Ú. v. EÚ L 24, 29.1.2004, s. 65).

- (7) Komisia rozhodnutím 2004/374/ES⁽¹⁾ pozastavila uvedenie na trh a dovoz želatínových kalíškov, obsahujúcich potravinárske prídavné látky na vytvorenie želé, ktoré sa získavajú z morských rias a určitých gúm, pre riziko zadusenía, ktoré existuje pri týchto výrobkoch. Na základe preskúmania tohto rozhodnutia je potrebné vylúčiť používanie určitých potravinových prídavných látok na vytvorenie želé v želatínových kalíškoch.
- (8) Vedecký výbor pre potraviny stanovil údaje o bezpečnosti erytritolu a svoje stanovisko vyjadril 5. marca 2003. Výbor skonštatoval, že používanie erytritolu ako potravinovej prísady je prípustné. Výbor tiež poznamenáva, že erytritol pôsobí ako preháňadlo, ale pri vyššej dávke než ostatné polyoly. Erytritol má množstvo nesladiacich technologických vlastností, ktoré sú dôležité v mnohých potravinách od cukrovínok po mliečne výrobky. Slúžia napríklad na zlepšenie arómy, ako katalyzátor, zvlhčovač, stabilizátor, zahusťovadlo, prísada na napúčanie a odľučovač. Je potrebné povoliť erytritol na rovnaké potravinárske účely ako ostatné bežne povolené polyoly. Okrem toho je potrebné zmeniť a doplniť smernicu 94/35/ES, lebo erytritol sa môže používať na sladenie ako ostatné bežne povolené polyoly.
- (9) Vedecký výbor pre potraviny vyhodnotil informácie o bezpečnosti sójovej hemicelulózy a vyjadril svoje stanovisko 4. apríla 2003. Výbor rozhodol, že používanie sójovej hemicelulózy je prípustné v niektorých potravinách, ktorých sa žiadosť týkala, a v určitom pomernom množstve. Preto je vhodné povoliť takéto používanie na určité účely. S cieľom uľahčiť situáciu alergikom by sa však nemalo povoliť takéto používanie v nespracovaných potravinách, v ktorých sa nepredpokladá prítomnosť sóje. Spotrebiteľia by však v každom prípade mali byť informovaní, ak výrobky obsahujú hemicelulózu získanú zo sóje, a to v súlade s ustanoveniami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/13/ES z 20. marca 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa označovania, prezentácie a reklamy potravín⁽²⁾.
- (10) EFSA posúdil údaje o bezpečnosti etylcelulózy a svoje stanovisko vyjadril 17. februára 2004. EFSA rozhodol zahrnúť etylcelulózu do skupiny ADI „nešpecifikované“ pre modifikované celulózy stanovené Vedeckým výborom pre potraviny. Hlavné použitie etylcelulózy je v potravinových doplnkoch a v kapsulovaných arómach. Používanie etylcelulózy by preto malo byť povolené podobne ako používanie ostatných celulóz.
- (11) EFSA vyhodnotil informácie o bezpečnosti pullulánu a zaujal stanovisko 13. júla 2004. Používanie pullulánu považuje za prijateľné pri dražovaní potravinových doplnkov, ktoré sú vo forme kapsúl a tabliet, ako aj pri osviežovačoch dychu vo forme tenkých plátok. Preto je vhodné povoliť jeho používanie na takéto účely.
- (12) EFSA vyhodnotil informácie o bezpečnosti terciárneho butylhydrochinónu (TBHQ) a zaujal stanovisko 12. júla 2004. EFSA pre tento antioxidant stanovil ADI vo výške 0 – 0,7 mg/kg telesnej hmotnosti a zistil, že jeho používanie v niektorých potravinách a v určitom pomernom množstve by bolo prijateľné. Preto je vhodné povoliť túto prídavnú látku.
- (13) Vedecký výbor pre potraviny vyhodnotil informácie o bezpečnosti škrobového oktenyljantarínu hlinitého a zaujal stanovisko 21. marca 1997. Výbor skonštatoval, že použitie tejto prídavnej látky ako zložky mikrokapsulárnych vitamínov a karotenoidov sa môže považovať za prijateľné. Preto je vhodné povoliť jeho používanie.
- (14) Pri výrobe syra z kyslého mlieka sa do pasterizovaného mlieka pridáva E 500ii hydrogénuhličitan sodný, aby sa znížila kyslosť spôsobená kyselinou mliečnou na primeranú hodnotu pH, čím sa vytvoria potrebné podmienky pre rast kultúr na dozrievanie syrov. Preto je vhodné, aby v syroch z kyslého mlieka bolo povolené používanie hydrogénuhličitanu sodného.
- (15) V súčasnosti je schválené používať zmesi sorbanov (E 200, E 202 a E 203) a benzoanov (E 210 až E 213) na konzervovanie varených garnátov. Je vhodné rozšíriť toto povolenie na jeho používanie na všetky varené kôrovce a mäkkýše.
- (16) E 551 oxid kremičitý je povolený ako katalyzátor pre potravinárske farbivá maximálne vo výške 5 %. Používanie oxidu kremičitého ako katalyzátora pre potravinárske farbivá a E 171 oxidu titaničitého a E 172 oxidov a hydroxidov železitých by malo byť tiež povolené v maximálnej výške 90 % v porovnaní s pigmentom.
- (17) Smernica 95/2/ES obmedzuje použitie prídavných látok uvedených v prílohe I k tejto smernici v tradičnom francúzskom chlebe „Pain courant français“. Rovnaké obmedzenie by sa malo uplatňovať na podobný tradičný maďarský chlieb. Je tiež vhodné povoliť používanie kyseliny askorbovej (E 300), askorbanu sodného (E 301) a vápenato-disodnej soli kyseliny EDTA (E 385) v maďarských pečevných paštétach.
- (18) Je potrebné aktualizovať súčasné ustanovenia, ktoré sa týkajú použitia siričitanov (E 220 až 228) vo varených kôrovcoch, stolovom hrozne a liči.
- (19) V súlade s požiadavkou členského štátu a so stanoviskom Vedeckého výboru pre potraviny z 5. marca 2003 je potrebné, aby 4-hexylrezorcinol, ktorý bol schválený na vnútroštátnej úrovni na základe smernice 89/107/EHS, bol schválený na úrovni Spoločenstva.

(1) Ú. v. EÚ L 118, 23.4.2004, s. 70.

(2) Ú. v. ES L 109, 6.5.2000, s. 29. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 2003/89/ES (Ú. v. EÚ L 308, 25.11.2003, s. 15).

(20) Terminológia používaná v smernici 95/2/ES by sa mala upraviť, aby sa v nej zohľadnila smernica Rady 89/398/EHS z 3. mája 1989 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, ktoré sa týkajú potravín na určité nutričné využitie ⁽¹⁾, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/46/ES z 10. júna 2002 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa potravinových doplnkov ⁽²⁾, a smernica Komisie 1999/21/ES z 25. marca 1999 o dietetických potravinách na osobitné lekárske účely ⁽³⁾.

(21) Smernice 95/2/ES a 94/35/ES by preto mali byť zodpovedajúcim spôsobom zmenené a doplnené,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Smernica 95/2/ES sa týmto mení a dopĺňa takto:

1. Článok 1 ods. 3 písm. c) sa nahrádza takto:

„c) ‚nosiče‘ vrátane rozpúšťadiel, sú látky, ktoré sa používajú na rozpustenie, zriedenie, rozptýlenie alebo inú fyzikálnu modifikáciu potravinárskej prídavnej látky alebo arómy bez toho, aby sa zmenila jej funkcia (a bez toho, že by sa prejavil akýkoľvek technologický vplyv nosičov), s cieľom uľahčiť manipuláciu s ňou, jej aplikáciu alebo používanie;“.

2. V článku 3 ods. 2 sa slová „potraviny predĺženej dojčenskej výživy“ nahrádzajú slovami „spracované potraviny pre dojčatá a malé deti na báze cereálií“.

3. Prílohy sa menia a dopĺňajú v súlade s prílohou I k tejto smernici.

Článok 2

Príloha k smernici 94/35/ES sa mení a dopĺňa v súlade s prílohou II k tejto smernici.

Článok 3

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 15. februára 2008 s cieľom:

- a) povoliť obchodovanie s výrobkami a používanie výrobkov, ktoré sú v súlade s touto smernicou do 15. februára 2008;
- b) zakázať obchodovanie s výrobkami a používanie výrobkov, ktoré nie sú v súlade s touto smernicou do 15. augusta 2008.

Výrobky predávané na trhu alebo označené pred 15. augustom 2008, ktoré nie sú v súlade s touto smernicou, však možno predávať do vyčerpania zásob.

Členské štáty bezodkladne oznámia Komisii znenie týchto zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení a tabuľku zhody medzi nimi a touto smernicou.

2. Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravujú členské štáty.

Článok 4

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie.

Článok 5

Táto smernica je určená členským štátom.

V Štrasburgu 5. júla 2006

Za Európsky parlament
predseda

J. BORRELL FONTELLES

Za Radu
predsedníčka

P. LEHTOMÄKI

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 186, 30.6.1989, s. 27. Smernica naposledy zmenená a doplnená nariadením (ES) č. 1882/2003.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 183, 12.7.2002, s. 51.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 91, 7.4.1999, s. 29. Smernica zmenená a doplnená Aktom o prístupení z roku 2003.

PRÍLOHA I

Prílohy k smernici 95/2/ES sa menia a dopĺňajú takto:

1. Príloha I sa mení a dopĺňa takto:

a) V úvodných poznámkach sa dopĺňa táto poznámka:

„4. Látky uvedené pod číslami E 400, E 401, E 402, E 403, E 404, E 406, E 407, E 407a, E 410, E 412, E 413, E 414, E 415, E 417, E 418 a E 440 sa nesmú používať v želatínových kalíškoch, vymedzených na účely tejto smernice ako želatínové cukrovinky pevnej konzistencie, ktoré sa nachádzajú v pružných kalíškoch alebo malých kapsulách; sú určené na konzumáciu na jedno sústo, pričom sa cukrovinka vsúva do úst stlačením kalíška alebo malej kapsule.“

b) Do tabulky sa vkladá tento riadok:

„E 462	etylcelulóza“
--------	---------------

2. Príloha II sa mení a dopĺňa takto:

a) Riadok pre „zrejúce syry“ sa nahrádza takto:

„Zrejúci syr	E 170 uhličitan vápenatý E 504 uhličitan horečnatý E 509 chlorid vápenatý E 575 glukono-delta-laktón E 500ii hydrouhličitan sodný	nevyhnutné množstvo nevyhnutné množstvo (iba pre syry z kyslého mlieka)“
--------------	---	---

b) V riadku „*Pain courant français*“ sa za slová „*Pain courant français*“ dopĺňajú tieto slová: „*Friss búzakenyér, fehér és főlarna kenyerek*“.

c) V riadku pre „*Foie gras, foie gras entier, blocs de foie gras*“ sa za slová „*Foie gras, foie gras entier, blocs de foie gras*“ dopĺňajú tieto slová: „*Libamáj, libamáj egészben, libamáj tömbben*“.

3. Príloha III sa mení a dopĺňa takto:

a) Časť A sa mení a dopĺňa takto:

i) V tabulke „Sorbany, benzoany a p-hydroxybenzoany“ sa vypúšťajú riadky pre „E 216 propyl p-hydroxybenzoan“ a „E 217 propyl p-hydroxybenzoan sodný“.

ii) Tabuľka týkajúca sa potravín sa mení a dopĺňa takto:

— Vypúšťajú sa tieto riadky:

„Varené garnáty				2 000		
Račie chvosty, varené a balené marinované varené mäkkýše	2 000					
Tekuté výživové doplnky						2 000“

— Dopĺňajú sa tieto riadky:

„Kôrovce a mäkkýše, varené		1 000		2 000		
Potravinové doplnky stanovené v smernici 2002/46/ES (*) dodávané v tekutej forme				2 000		

(*) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/46/ES (Ú. v. ES L 183, 12.7.2002, s. 51).“

— Slová „Diétna strava určená na zvláštne liečebné účely“ sa nahrádzajú slovami „Dietetické potraviny na osobitné lekárske účely ustanovené v smernici 1999/21/ES (*)“

(*) Smernica Komisie 1999/21/ES (Ú. v. ES L 91, 7.4.1999, s. 29).“

b) V časti B sa tabuľka potravín mení a dopĺňa takto:

— Riadok pre „Kôrovce a hlavonožce“ sa nahrádza takto:

„Kôrovce a hlavonožce	
— čerstvé, mrazené a hlboko mrazené	150 ⁽¹⁾
— kôrovce, rody <i>Penaeidae</i> , <i>Solenoceridae</i> , <i>Aristaeidae</i> :	
— do 80 jednotiek	150 ⁽¹⁾
— v rozmedzí 80 a 120 jednotiek	200 ⁽¹⁾
— nad 120 jednotiek	300 ⁽¹⁾
Kôrovce a hlavonožce	
— varené	50 ⁽¹⁾
— kôrovce, varené, rody <i>Penaeidae</i> , <i>Solenoceridae</i> , <i>Aristaeidae</i> :	
— do 80 jednotiek	135 ⁽¹⁾
— v rozmedzí 80 a 120 jednotiek	180 ⁽¹⁾
— nad 120 jednotiek	270 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ V jedlom podiele.“

— Položka „Škroby (okrem tých, ktoré sú pre dojčenskú výživu)“ sa nahrádza položkou „Škroby (okrem škrobov v dojčenskej výžive, následnej dojčenskej výžive a spracovaných potravinách pre dojčatá a malé deti na báze cereálií)“.

— Dopĺňajú sa tieto riadky:

„ <i>Salsicha fresca</i> “	450
Stolové hrozno	10
Čerstvé liči	10 (merané v jedlom podiele)“

c) V časti C tabuľka pre E 249, E 250, E 251 a E 252 sa nahrádza takto:

„Číslo E	Názov	Potravina	Maximálne množstvo, ktoré sa môže pridať pri výrobe (vyjadrené ako NaNO ₂)	Maximálne reziduálne množstvo (vyjadrené ako NaNO ₂)
E 249	Dusitan draselný (*)	Mäsové výrobky	150 mg/kg	
E 250	Dusitan sodný (*)	Sterilizované mäsové výrobky (Fo > 3,00) (†)	100 mg/kg	
		Tradičné mäsové výrobky konzervované ponorením (1); <i>Wiltshire bacon</i> (1.1); <i>Entremeada, entrecosto, chispe, orelheira e cabeça (salgados), toucinho fumado</i> (1.2); a podobné výrobky		175 mg/kg
		<i>Wiltshire ham</i> (1.1); a podobné výrobky		100 mg/kg
		<i>Rohschinken nassgepökelt</i> (1.6); a podobné výrobky		50 mg/kg
		<i>Cured tongue</i> (1.3)		
		Tradičné mäsové výrobky konzervované sušením (2); <i>Dry cured bacon</i> (2.1); a podobné výrobky		175 mg/kg
		<i>Dry cured ham</i> (2.1); <i>Jamón curado, paleta curada, lomo embuchado y cecina</i> (2.2); <i>Presunto, presunto da pá a paio do lombo</i> (2.3); a podobné výrobky		100 mg/kg
		<i>Rohschinken trockengepökelt</i> (2.5); a podobné výrobky		50 mg/kg
		Iné tradične konzervované mäsové výrobky (3): <i>Vysočina</i> <i>Selský salám</i> <i>Turistický trvanlivý salám</i> <i>Poličan</i> <i>Herkules</i> <i>Lovecký salám</i> <i>Dunajská klobása</i> <i>Paprikáš</i> (3.5); a podobné výrobky	180 mg/kg	
		<i>Rohschinken, trocken-/nassgepökelt</i> (3.1); a podobné výrobky <i>Jellied veal and brisket</i> (3.2)		50 mg/kg

Číslo E	Názov	Potravina	Maximálne množstvo, ktoré sa môže pridať pri výrobe (vyjadrené ako NaNO ₂)	Maximálne reziduálne množstvo (vyjadrené ako NaNO ₂)
		Tvrdé, polotvrdé a polomäkké syry	150 mg/kg v mlieku na výrobu syra alebo ekvivalentné množstvo, ak sa pridáva po odstránení srvátky a pridaní vody	
		Obdoba syrov na mliečnej báze		
		Nakladané slede a šproty	500 mg/kg	

- (⁶) Dusitan s označením „na potravinový účel“ sa môže predávať iba zmiešaný so soľou alebo s náhradou soli.
- (⁷) Hodnota Fo 3 sa rovná 3 minútam zohrievania pri teplote 121 °C (zníženie bakteriálnej záťaže z jednej miliardy spór na každých 1 000 konzerv na jednu spóru v jednom tisíci konzerv).
- (⁸) Dusičnany môžu byť prítomné v niektorých tepelne upravovaných mäsových výrobkoch v dôsledku prirodzenej premeny dusitanov na dusičnany v prostredí s nízkou hladinou kyseliny.
- 1 Mäsové výrobky sa ponoria do konzervačného roztoku s obsahom dusitanov a/alebo dusičnanov, soli a iných zložiek. Mäsové výrobky sa môžu ďalej upravovať, napr. údením.
 - 1.1 Mäso sa najskôr injektuje konzervačným roztokom a potom sa konzervuje ponorením 3 – 10 dní. Soľný roztok na konzervovanie ponorením obsahuje aj mikrobiologické štartovacie kultúry.
 - 1.2 Konzervovanie ponorením trvá 3 – 5 dní. Výrobok sa tepelne neupravuje a vykazuje značnú aktivitu vody.
 - 1.3 Konzervovanie ponorením najmenej 4 dni a predvarenie.
 - 1.4 Mäso sa najskôr injektuje konzervačným roztokom a potom sa konzervuje ponorením. Konzervovanie trvá 14 – 21 dní, zrenie v studenom dyme 4 – 5 týždňov.
 - 1.5 Konzervovanie ponorením 4 – 5 dní pri teplote 5 – 7 °C, zrenie zvyčajne za 24 – 40 hodín pri teplote 22 °C, možné údenie 24 hodín pri teplote 20 – 25 °C a uloženie pri teplote 12 – 14 °C na 3 – 6 týždňov.
 - 1.6 Doba konzervovania je približne 2 dni/kg v závislosti od tvaru a hmotnosti mäsa, potom nasleduje stabilizácia/zrenie.
 - 2 Proces suchého konzervovania zahŕňa suchú aplikáciu konzervačnej zmesi s obsahom dusitanov a/alebo dusičnanov, soli a iných zložiek na povrch mäsa a následnú stabilizáciu/zrenie. Mäsové výrobky sa môžu ďalej upravovať, napr. údením.
 - 2.1 Suché konzervovanie a následné zrenie najmenej 4 dni.
 - 2.2 Suché konzervovanie so stabilizáciou najmenej 10 dní a zrením viac ako 45 dní.
 - 2.3 Suché konzervovanie 10 – 15 dní a následná stabilizácia 30 – 45 dní a zrenie najmenej 2 mesiace.
 - 2.4 Suché konzervovanie 3 dni + 1 deň/kg, následne po nasolení odležanie 1 týždeň a zrenie od 45 dní do 18 mesiacov.
 - 2.5 Konzervovanie trvá približne 10 – 14 dni/kg v závislosti od tvaru a hmotnosti mäsa, potom nasleduje stabilizácia/zrenie.
 - 3 Procesy konzervovania ponorením a sušením sa buď vzájomne kombinujú alebo sa pridáva dusitan a/alebo dusičnan do kombinovaného výrobku, alebo sa pred varením injektuje do výrobku konzervačný roztok. Výrobky sa môžu ďalej upravovať, napr. údením.
 - 3.1 Suché konzervovanie a konzervovanie ponorením použité v kombinácii (bez injektovania konzervačného roztoku). Konzervovanie trvá približne 14 – 35 dní v závislosti od tvaru a hmotnosti mäsa, potom nasleduje stabilizácia/zrenie.
 - 3.2 Injektovanie konzervačného roztoku, následne najskôr po 2 dňoch varenie vo vriacej vode najviac 3 hodiny.
 - 3.3 Zrenie výrobku trvá najmenej 4 týždne a pomer vody a bielkovín je menej ako 1,7.
 - 3.4 Zrenie najmenej 30 dní.
 - 3.5 Suchý výrobok sa varí, až kým teplota nedosiahne 70 °C, následne proces sušenia a údenia trvá 8 – 12 dní. Pri fermentovaných výrobkoch prebieha proces fermentácie v troch etapách 14 – 30 dní, potom sa výrobky údia.
 - 3.6 Surová fermentovaná suchá klobása bez pridaných dusitanov. Výrobok sa fermentuje pri teplote 18 – 22 °C alebo nižšej (10 – 12 °C) a obdobie zrenia potom trvá najmenej 3 týždne. Výrobok má pomer vody a bielkovín menej ako 1,7.“

d) Časť D sa mení a dopĺňa takto:

i) Poznámka sa nahrádza takto: „Označenie * v tabuľke sa vzťahuje na proporionalitu: Pri kombinácii galátov, TBHQ, BHA a BHT sa musia jednotlivé dávky úmerne znížiť.“

ii) Položky E 310, E 311, E 312, E 320 a E 321 sa nahrádzajú takto:

„E 310	propylgalát	Tuky a oleje určené na priemyselnú výrobu tepelne spracovaných potravín	200* (galáty, TBHQ a BHA, samostatne alebo v kombinácii)
E 311	oktylgalát	Tuky a oleje na praženie okrem oleja z olivového odpadu	100* (BHT)
E 312	dodecylgalát		
E 319	terciárny butylhydrochinón (TBHQ)	Bravčová masť; rybaci olej; hovädzí, hydinový a ovčí tuk	oba vyjadrené na tuk
E 320	butylovaný hydroxynizol (BHA)	Zmesi na koláče Snacky na báze cereálií Sušené mlieko do automatov	200 (galáty a BHA, samostatne alebo v kombinácii)
E 321	butylovaný hydroxytoluén (BHT)	Dehydrované polievky a bujóny Omáčky Dehydrované mäso Spracované orechy Predvarené cereálie	vyjadrené na tuk
		Koreniny a prísady	200 (galáty, TBHQ a BHA, samostatne alebo v kombinácii) vyjadrené na tuk
		Dehydrované zemiaky	25 (galáty, TBHQ a BHA, samostatne alebo v kombinácii)
		Žuvačka Potravinové doplnky stanovené v smernici 2002/46/ES	400 (galáty, TBHQ, BHT a BHA, samostatne alebo v kombinácii)
		Esenciálne oleje	1 000 (galáty, TBHQ a BHA, samostatne alebo v kombinácii)
		Arómy iné ako esenciálne oleje	100* (galáty, samostatne alebo v kombinácii) alebo 200* (TBHQ a BHA, samostatne alebo v kombinácii)“

iii) Dopĺňa sa tento riadok:

„E 586	4-Hexylrezorcinol	Čerstvé, mrazené a hlboko mrazené kôrovce	2 mg/kg ako reziduálne množstvo v mäse kôrovcov“
--------	-------------------	---	--

4. Príloha IV sa mení a dopĺňa takto:

a) Riadok pre E 385 sa nahrádza takto:

„E 385	etyléndiamíntetra-acetát vápenato-disodný (vápenato-disodná soľ EDTA)	Emulgované omáčky	75 mg/kg
		Strukoviny, huby a artičoky v konzervách a vo fľašiach	250 mg/kg
		Kôrovce a mäkkýše v konzervách a vo fľašiach	75 mg/kg
		Ryby v konzervách a vo fľašiach	75 mg/kg
		Roztierateľné tuky stanovené v prílohách B a C k nariadeniu (ES) č. 2991/94 (*), s obsahom tuku 41 % alebo menej	100 mg/kg
		Mrazené a hlboko mrazené kôrovce	75 mg/kg
		<i>Libamáj, egészben és tömbben</i>	250 mg/kg

(*) Ú. v. ES L 316, 9.12.1994, s. 2.“

b) Nasledujúci riadok sa vkladá za riadok pre E 967:

„E 968	Erytritol	Potraviny všeobecne (okrem nápojov a potravín stanovených v článku 2 ods. 3)	nevyhnutné množstvo
		Mrazené a hlboko mrazené nespracované ryby, kôrovce, mäkkýše a hlavonožce	nevyhnutné množstvo
		Likéry	nevyhnutné množstvo
			Na iné účely než na sladenie“

c) Dopĺňa sa tento riadok:

„E 426	Sójová hemicelulóza	Nápoje na mliečnej báze určené na maloobchodný predaj	5 g/l
		Potravinové doplnky stanovené v smernici 2002/46/ES	1,5 g/l
		Emulgované omáčky	30 g/l
		Predbalené jemné pekárenské výrobky určené na maloobchodný predaj	10 g/kg
		Predbalené hotové orientálne rezance určené na maloobchodný predaj	10 g/kg
		Predbalená hotová ryža určená na maloobchodný predaj	10 g/kg

	Predbalené spracované zemiaky a ryžové výrobky (vrátane mrazených, hlboko mrazených, chladených výrobkov a výrobkov spracovaných sušením) určené na maloobchodný predaj	10 g/kg
	Dehydrované, koncentrované, mrazené a hlboko mrazené vaječné výrobky	10 g/kg
	Želatinové cukrovinky okrem želatínových kalíškov (jelly mini-cups)	10 g/kg

- d) V riadku E 468 sa slová „Tuhé diétne doplnky“ nahrádzajú slovami „Potravinové doplnky ustanovené v smernici 2002/46/ES, dodávané v tuhej forme“.
- e) V riadku E 338 až E 452 sa slová „Výživové doplnky“ nahrádzajú slovami „Potravinové doplnky stanovené v smernici 2002/46/ES“.
- f) V riadku E 405, v riadku E 416, v riadku E 432 až E 436, v riadku E 473 a E 474, v riadku E 475, v riadku E 491 až E 495, v riadku E 551 až E 559 a v riadku E 901 až E 904 sa slová „Výživové potravinové doplnky“ nahrádzajú slovami „Potravinové doplnky stanovené v smernici 2002/46/ES“.
- g) V riadku E 1201 a E 1202 sa slová „Výživové doplnky vo forme tabliet a poťahovaných tabliet“ nahrádzajú slovami „Potravinové doplnky stanovené v smernici 2002/46/ES vo forme tabliet a poťahovaných tabliet“.
- h) V riadku E 405, riadku E 432 až E 436, v riadku E 473 a E 474, riadku E 475, riadku E 477, riadku E 481 a E 482, riadku E 491 až E 495 sa slová „Diétna strava na zvláštne liečebné účely“ nahradia slovami „Dietetické potraviny na osobitné lekárske účely ustanovené v smernici 1999/21/ES“.
- i) Položky E 1505 až E 1520 sa nahrádzajú takto:

„E 1505	Trietylcitrát	Arómy	3 g/kg zo všetkých zdrojov v potravinách konzumovaných alebo riedených podľa návodu výrobcu, jednotlivo alebo v kombinácii. Pri nápojoch okrem krémových likérov je maximálna hladina E 1520 1 g/l.“
E 1517	Glyceroldiacetát (diacetín)		
E 1518	Glyceroltriacetát (triacetín)		
E 1520	1,2-propándiol (propylénglykol)		

- j) Dopĺňajú sa tieto riadky:

„E 1204	Pullulán	Potravinové doplnky stanovené v smernici 2002/46/ES vo forme kapsúl alebo tabliet	nevyhnutné množstvo
		Drobné sladkosti na osvieženie dychu vo forme tenkých plátok	nevyhnutné množstvo
E 1452	Škrobový oktenyl-jantaran hlinitý	Kapsulované vitamínové prípravky v potravinových doplnkoch stanovených v smernici 2002/46/ES	35 g/kg v potravinovom doplnku“

5. Príloha V sa mení a dopĺňa takto:

a) Nasledujúci riadok sa vkladá za riadok pre E 967:

„E 968	Erytritol“	
--------	------------	--

b) Nasledujúci riadok sa vkladá za riadok pre E 466:

„E 462	Etylcelulóza“	
--------	---------------	--

c) V treťom stĺpci v riadku pre E 551 a E 552 sa dopĺňa táto veta:

„Pre E 551: v E 171 oxid titaničitý a E 172 oxidy a hydroxidy železa (max. 90 % v porovnaní s pigmentom).“

6. Príloha VI sa mení a dopĺňa takto:

a) V prvom, druhom a treťom odseku úvodnej poznámky sa slová „potraviny predĺženej dojčenskej výživy“ nahradia slovami „spracované potraviny pre dojčatá a malé deti na báze cereálií“.

b) V časti 3 v titule v riadku E 170 až E 526, riadku E 500, E 501 a E 503, riadku E 338, riadku E 410 až E 440, riadku E 1404 až E 1450 a riadku E 1451 sa slová „potraviny predĺženej dojčenskej výživy“ nahradia slovami „spracované potraviny pre dojčatá a malé deti na báze cereálií“.

c) V časti 4 sa za riadok E 472c vkladá toto:

„E 473	Estery sacharózy a mastných kyselín	120 mg/l	Výrobky obsahujúce hydrolyzované bielkoviny, peptidy a aminokyseliny“
--------	-------------------------------------	----------	---

PRÍLOHA II

Príloha k smernici 94/35/ES sa mení a dopĺňa takto:

1. V prvom stĺpci riadku pre E 420 až E 967 sa dopĺňa „E 968“.
 2. V druhom stĺpci riadku pre E 420 až E 967 sa dopĺňa slovo „erytritol“.
-

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2006/54/ES

z 5. júla 2006

o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania (prepracované znenie)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 141 ods. 3,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251 zmluvy ⁽²⁾,

keďže:

(1) Smernica Rady 76/207/EHS z 9. februára 1976 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami, pokiaľ ide o prístup k zamestnaniu, odbornej príprave a postupu v zamestnaní a o pracovné podmienky ⁽³⁾ a smernica Rady 86/378/EHS z 24. júla 1986 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia ⁽⁴⁾ boli v podstatnej miere zmenené a doplnené ⁽⁵⁾. Smernica Rady 75/117/EHS z 10. februára 1975 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa uplatňovania zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy ⁽⁶⁾ a smernica Rady 97/80/ES z 15. decembra 1997 o dôkaznom bremene v prípadoch diskriminácie na základe pohlavia ⁽⁷⁾ tiež obsahujú ustanovenia, ktorých cieľom je vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami. Keďže sa v týchto smerniciach vykonávajú ďalšie zmeny a doplnenia, je žiaduce ich prepracovať v záujme prehľadnosti a s cieľom zlúčiť do jedného textu hlavné ustanovenia existujúce v tejto oblasti, ako aj zohľadniť niektoré prvky vývoja vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora Európskych spoločenstiev (ďalej len „Súdny dvor“).

(2) Rovnosť medzi mužmi a ženami je základnou zásadou práva Spoločenstva podľa článku 2 a článku 3 ods. 2 zmluvy a judikatúry Súdneho dvora. Tieto ustanovenia zmluvy vyhlasujú rovnosť medzi mužmi a ženami ako „úlohu“ a „cieľ“ Spoločenstva a ukládajú mu konštruktívny záväzok podporovať rovnosť medzi mužmi a ženami pri všetkých svojich činnostiach.

(3) Súdny dvor dospel k záveru, že pôsobnosť zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami sa nemôže obmedzovať len na zákaz diskriminácie z dôvodu tej skutočnosti, že osoba je mužského alebo ženského pohlavia. Vzhľadom na jej účel a charakter práv, ktoré má obhajovať, sa táto zásada uplatňuje aj na diskrimináciu z dôvodu zmeny pohlavia osoby.

(4) Článok 141 ods. 3 zmluvy v súčasnosti poskytuje osobitný právny základ pre prijímanie opatrení Spoločenstva na zabezpečenie uplatňovania zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnania a povolania vrátane zásady rovnakej odmeny za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty.

(5) Články 21 a 23 Charty základných práv Európskej únie zakazujú tiež akúkoľvek diskrimináciu z dôvodu pohlavia a zakotvujú právo na rovnaké zaobchádzanie s mužmi a ženami vo všetkých oblastiach vrátane zamestnania, práce a odmeny.

(6) Obťažovanie a sexuálne obťažovanie sú v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami a predstavujú na účely tejto smernice diskrimináciu z dôvodu pohlavia. Tieto formy diskriminácie sa objavujú nielen na pracovisku, ale aj v súvislosti s prístupom k zamestnaniu, odbornej príprave a postupu. Mali by sa preto zakázať a mali by sa na ne vzťahovať účinné, primerané a odrádzajúce sankcie.

(7) V tejto súvislosti by mali byť zamestnávateľia a tí, ktorí sú zodpovední za odbornú prípravu, podporovaní v prijímaní opatrení na boj proti všetkým formám diskriminácie z dôvodu pohlavia, a najmä, aby prijali preventívne opatrenia proti obťažovaniu a sexuálnemu obťažovaniu na pracovisku a pri prístupe k zamestnaniu, odbornej príprave a postupu v súlade s vnútroštátnym právom a praxou.

(8) Zásada rovnakej odmeny za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty stanovená v článku 141 zmluvy, ktorá sa dôsledne uplatňuje v judikatúre Súdneho dvora, predstavuje dôležitý prvok zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 157, 28.6.2005, s. 83.

⁽²⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu zo 6. júla 2005 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku), spoločná pozícia Rady z 10. marca 2006 (Ú. v. EÚ C 126 E, 30.5.2006, s. 33) a pozícia Európskeho parlamentu z 1. júna 2006 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku).

⁽³⁾ Ú. v. ES L 39, 14.2.1976, s. 40. Smernica zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2002/73/ES (Ú. v. ES L 269, 5.10.2002, s. 15).

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 225, 12.8.1986, s. 40. Smernica zmenená a doplnená smernicou 96/97/ES (Ú. v. ES L 46, 17.2.1997, s. 20).

⁽⁵⁾ Pozri prílohu I časť A.

⁽⁶⁾ Ú. v. ES L 45, 19.2.1975, s. 19.

⁽⁷⁾ Ú. v. ES L 14, 20.1.1998, s. 6. Smernica zmenená a doplnená smernicou 98/52/ES (Ú. v. ES L 205, 22.7.1998, s. 66).

- a ženami a základnú a významnú súčasť *acquis communautaire*, ako aj judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa diskriminácie z dôvodu pohlavia. Je preto vhodné prijať ďalšie ustanovenie na jej vykonávanie.
- (9) V súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora s cieľom posúdiť, či pracovníci vykonávajú rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty, by sa malo stanoviť, či je možné usudzovať, že sú títo pracovníci v porovnateľnej situácii, berúc do úvahy rôzne faktory vrátane povahy práce, odbornej prípravy a pracovných podmienok.
- (10) Súdny dvor stanovil, že za určitých okolností sa zásada rovnakej odmeny neobmedzuje na situácie, keď muži a ženy pracujú pre rovnakého zamestnávateľa.
- (11) Členské štáty by mali v spolupráci so sociálnymi partnermi naďalej riešiť problém, ktorý sa týka pretrvávajúceho rozdielu v príjmoch z rodového hľadiska a rodovej segregácie na trhu práce, a to napríklad prostredníctvom pružnej pracovnej doby, ktorá mužom aj ženám umožní lepšie zosúladiť rodinné a pracovné povinnosti. Toto by mohlo tiež zahŕňať primerané ustanovenia o rodičovskej dovolenke, ktorú si môže nárokovať každý z rodičov, ako aj zabezpečenie prístupných a cenovo dostupných zariadení pre starostlivosť o dieťa a o závislé osoby.
- (12) Mali by sa prijať osobitné opatrenia na zabezpečenie vykonávania zásady rovnakého zaobchádzania v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia a presnejšie stanoviť jej rozsah pôsobnosti.
- (13) V rozsudku zo 17. mája 1990 vo veci C-262/88 ⁽¹⁾ Súdny dvor rozhodol, že všetky formy zamestnaneckého dôchodku predstavujú prvok odmeny v zmysle článku 141 zmluvy.
- (14) Napriek tomu, že pojem „odmena“ v zmysle článku 141 zmluvy nezahŕňa dávky sociálneho zabezpečenia, v súčasnosti je jasne stanovené, že dôchodkový systém pre verejných zamestnancov patrí do rozsahu pôsobnosti zásady rovnakej odmeny, ak dávky vyplácané v rámci tohto systému sú vyplatené pracovníkovi na základe jeho pracovného pomeru s verejným zamestnávateľom, bez ohľadu na skutočnosť, že takýto systém je súčasťou všeobecného zákonného systému. Podľa rozsudkov Súdneho dvora vo veci C-7/93 ⁽²⁾ a vo veci C-351/00 ⁽³⁾ bude táto podmienka splnená vtedy, ak sa dôchodkový systém vzťahuje na konkrétnu kategóriu pracovníkov a dávky z tohto systému sa priamo vzťahujú na obdobie služby a sú vypočítané v pomere k poslednému platu verejného zamestnanca. Z dôvodu zrozumiteľnosti je preto vhodné, aby sa v tomto smere prijalo osobitné ustanovenie.
- (15) Súdny dvor potvrdil, že vzhľadom na to, že na príspevky pracovníkov a pracovníčok do dôchodkového systému založeného na princípe definovaných dávok sa vzťahuje článok 141 zmluvy, každá nerovnosť príspevkov zamestnávateľov platených do systému financovaného na princípe definovaných dávok, ktorá je dôsledkom používania poistno-matematických prepočítavacích faktorov líšiacich sa podľa pohlavia, sa nemá hodnotiť v zmysle toho istého ustanovenia.
- (16) Napríklad v prípade systému založeného na princípe definovaných dávok môže existovať nerovnosť, čo sa týka niektorých prvkov, ako napríklad zmena časti pravidelných platieb dôchodku na kapitál, prevod dôchodkových práv, pozostalostné dávky vyplácané závislej osobe, ktorá sa zriekla časti dôchodku, alebo znížený dôchodok, ak sa pracovník rozhodne ísť predčasne do dôchodku, kde nerovnaké výšky dávok vyplývajú z použitia poistno-matematických prepočítavacích faktorov, ktoré sa rôznia v čase začatia prispievania do fondu v závislosti od pohlavia.
- (17) Podľa osvedčenej judikatúry sa dávky vyplácané v rámci zamestnaneckých systémov sociálneho zabezpečenia nepovažujú za odmenu, ak sa vzťahujú na obdobia zamestnania pred 17. májom 1990 s výnimkou prípadu pracovníkov alebo osôb, ktoré si za nich nárokujú, ktorí pred týmto dňom navrhli začatie súdneho konania alebo uplatnili rovnocenný nárok podľa platného vnútroštátneho práva. Je preto potrebné náležite obmedziť vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania.
- (18) Súdny dvor dôsledne trvá na tom, že protokol prípadu Barber ⁽⁴⁾ neovplyvňuje právo vstúpiť do zamestnaneckého dôchodkového systému a že obmedzenie časových účinkov rozsudku vo veci C-262/88 sa nevzťahuje na právo vstúpiť do zamestnaneckého dôchodkového systému. Súdny dvor takisto rozhodol, že sa možno spoliehať na vnútroštátne pravidlá týkajúce sa lehôt na podanie žaloby podľa vnútroštátneho práva proti pracovníkom, ktorí si uplatňujú svoje právo vstúpiť do zamestnaneckého dôchodkového systému pod podmienkou, že nie sú nevýhodnejšie na tento typ žaloby než na podobné žaloby domovskej povahy a že v praxi neznemožňujú výkon práv zverených právom Spoločenstva. Súdny dvor takisto poukázal na to, že skutočnosť, že pracovník si môže retroaktívne nárokovať vstup do zamestnaneckého dôchodkového systému, neumožňuje pracovníkovi vyhnúť sa plateniu príspevkov, ktoré sa vzťahujú na danú dobu členstva.
- (19) Zabezpečenie rovnakého prístupu k zamestnaniu a odbornej príprave, ktorá k tomu vedie, je nevyhnutným základom uplatňovania zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnania a povolania. Každá výnimka z tejto zásady by mala vzhľadom na to byť obmedzená na tie pracovné činnosti, pre ktoré je potrebné zamestnanie osoby konkrétného pohlavia z dôvodu ich povahy alebo súvislostí, v akých sa tieto činnosti vykonávajú, pod podmienkou, že cieľ je legitímny a v súlade so zásadou proporcionality.

⁽¹⁾ Rozsudok zo 17. mája 1990, Barber/Guardian Royal Exchange Assurance Group, C-262/88, Zb. 1990, s. I-1889.

⁽²⁾ Rozsudok z 28. augusta 1994, Bestuur van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds/G. A. Beune, C-7/93, Zb. 1994, s. I-4471.

⁽³⁾ Rozsudok z 12. augusta 2002, Pirkko Niemi, C-351/00, Zb. 2002, s. I-7007.

⁽⁴⁾ Protokol č. 17 týkajúci sa článku 141 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (1992).

- (20) Táto smernica sa nedotýka slobody združovania vrátane práva s inými zakladať odborové organizácie a vstupovať do nich na obranu svojich záujmov. Opatrenia v zmysle článku 141 ods. 4 zmluvy môžu zahŕňať členstvo alebo pokračovanie činnosti organizácií alebo odborov, ktorých hlavným cieľom je podpora zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami v praxi.
- (21) Zákaz diskriminácie by sa nemal dotýkať zachovania či prijímania opatrení, ktoré sú zamerané na zabránenie alebo náhradu znevýhodnenia, ktoré utrpeli skupiny osôb jedného pohlavia. Takéto opatrenia povoľujú organizácie osôb jedného pohlavia, ak ich hlavným cieľom je podpora osobitných potrieb týchto osôb a presadzovanie rovnosti medzi mužmi a ženami.
- (22) V súlade s článkom 141 ods. 4 zmluvy na účely zabezpečenia úplnej rovnosti medzi mužmi a ženami v pracovnom živote v praxi nebráni zásada rovnakého zaobchádzania členským štátom zachovaniu alebo prijatiu opatrení poskytujúcich špecifické výhody, aby sa nedostatočne zastúpenému pohlaviu uláhl výkon povolania alebo aby sa zabránilo alebo nahradilo znevýhodnenie v profesionálnej kariére. Vzhľadom na súčasnú situáciu a berúc do úvahy vyhlásenie č. 28 Amsterdamskej zmluvy členské štáty by sa mali v prvom rade zamerať na zlepšenie situácie žien v pracovnom živote.
- (23) Z judikatúry Súdneho dvora je zrejmé, že nepriaznivé zaobchádzanie so ženou v súvislosti s tehotenstvom alebo materstvom predstavuje priamu diskrimináciu z dôvodu pohlavia. Táto smernica by sa preto mala výslovne vzťahovať na takéto zaobchádzanie.
- (24) Súdny dvor dôsledne uznáva legitímnosť ochrany biologických podmienok žien počas tehotenstva a materstva a zavedenia opatrení na ochranu materstva ako prostriedku na dosiahnutie skutočnej rovnosti pohlaví, pokiaľ ide o zásadu rovnakého zaobchádzania. Táto smernica by sa preto nemala dotýkať smernice Rady 92/85/EHS z 19. októbra 1992 o zavedení opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tehotných pracovníčok a pracovníčok krátko po pôrode alebo dojčiacich pracovníčok⁽¹⁾. Touto smernicou ďalej nie je dotknutá smernica Rady 96/34/ES z 3. júna 1996 o rámcovej dohode o rodičovskej dovolenke uzavretej medzi UNICE, CEEP a ETUC⁽²⁾.
- (25) Z dôvodu zrozumiteľnosti je tiež vhodné prijať výslovné ustanovenia na ochranu zamestnaneckých práv žien na materskej dovolenke a najmä ich právo na návrat na rovnaké alebo rovnocenné pracovné miesto, aby neutrpeli žiadnu ujmu v dôsledku materskej dovolenky, pokiaľ ide o tieto práva a aby mali úžitok z každého zlepšenia pracovných podmienok, na ktoré by mali nárok počas svojej neprítomnosti v práci.
- (26) V uznesení Rady a ministrov práce a sociálnej politiky, ktorí sa stretli na zasadnutí Rady 29. júna 2000, o vyrovnanej účasti žien a mužov v rodinnom a pracovnom živote⁽³⁾, sa členské štáty vyzývajú, aby zväzili preskúmanie rozsahu pôsobnosti svojich právnych systémov s cieľom priznať pracujúcim mužom individuálne a neprevoditeľné právo na otcovskú dovolenku, pričom budú zachované ich práva týkajúce sa zamestnania.
- (27) Členské štáty podobne uvažujú o udelení individuálneho a neprevoditeľného práva pre ženy a mužov na dovolenku bezprostredne súvisiacu s osvojením dieťaťa. Je v pôsobnosti členských štátov stanoviť, či takéto právo na otcovskú dovolenku a/alebo rodičovskú dovolenku z dôvodu osvojenia priznajú alebo nie, a takisto stanoviť všetky podmienky, ktoré nespádajú do rozsahu pôsobnosti tejto smernice, ktoré sa netýkajú prepustenia a návratu do práce.
- (28) Účinné vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania si vyžaduje zavedenie vhodných postupov na strane členských štátov.
- (29) Ustanovenie o primeranom súdnom alebo správnom konaní na vymáhanie plnenia povinností podľa tejto smernice je rozhodujúce z hľadiska účinného vykonávania zásady rovnakého zaobchádzania.
- (30) Prijatie pravidiel o dôkaznom bremene zohráva významnú úlohu pri zabezpečovaní účinného presadzovania zásady rovnakého zaobchádzania. Podľa rozhodnutia Súdneho dvora by sa preto mali prijať ustanovenia na zabezpečenie toho, že dôkazné bremeno sa presunie na odporcu, ak je na prvý pohľad zrejmé, že ide o diskrimináciu, okrem konaní, v ktorých je skutkovú podstatu povinný skúmať súd alebo iný príslušný vnútroštátny orgán. Je však potrebné objasniť, že zhodnotenie skutočností, z ktorých možno usudzovať, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii, ostáva naďalej v pôsobnosti príslušného vnútroštátneho orgánu v súlade s vnútroštátnym právom alebo obvyklými postupmi. V pôsobnosti členských štátov je aj zavedenie takých pravidiel dokazovania, ktoré sú pre žalobcov výhodnejšie, a to v akejkoľvek fáze konania.
- (31) S cieľom ďalšieho zlepšenia úrovne ochrany, ktorú poskytuje táto smernica, by sa mali splnomocniť tiež združenia, organizácie a ostatné právne subjekty, aby sa zúčastňovali na konaní, ak tak určia členské štáty, a to buď v mene, alebo na podporu navrhovateľa bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne pravidlá súdneho poriadku týkajúce sa zastupovania a obhajoby.
- (32) So zreteľom na základnú podstatu práva na účinnú zákonnú ochranu je vhodné zabezpečiť, že pracovníci majú túto ochranu i vtedy, keď vzťah spôsobujúci údajné porušenie zásady rovnakého zaobchádzania už skončil.

(1) Ú. v. ES L 348, 28.11.1992, s. 1.

(2) Ú. v. ES L 145, 19.6.1996, s. 4. Smernica zmenená a doplnená smernicou 97/75/ES (Ú. v. ES L 10, 16.1.1998, s. 24).

(3) Ú. v. ES C 218, 31.7.2000, s. 5.

- Zamestnanec, ktorý obhajuje alebo poskytuje dôkazy v mene osoby chránenej touto smernicou, by mal mať právo na rovnakú ochranu.
- (33) Súdny dvor jasne stanovil, že v záujme účinnosti vyplýva zo zásady rovnakého zaobchádzania, že náhrada poskytnutá v prípade akéhokoľvek porušenia musí byť primeraná utrpenej škode. Je preto vhodné vylúčiť stanovenie akejkoľvek hornej hraničnej hodnoty pre takéto náhrady vopred okrem prípadov, keď zamestnávateľ môže dokázať, že škoda spôsobená žiadateľovi v dôsledku diskriminácie v zmysle tejto smernice spočíva len v tom, že sa nezohľadnila jeho žiadosť o zamestnanie.
- (34) S cieľom posilniť účinné vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania by členské štáty mali podporovať dialóg medzi sociálnymi partnermi a v rámci vnútroštátnych postupov s mimovládnyimi organizáciami.
- (35) Členské štáty by mali zabezpečiť účinné, primerané a odrádzajúce sankcie za porušenie povinností podľa tejto smernice.
- (36) Keďže ciele tejto smernice nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni jednotlivých členských štátov, ale možno ich lepšie dosiahnuť na úrovni Spoločenstva, môže Spoločenstvo prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 zmluvy. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (37) V záujme lepšieho porozumenia rozdielnosti v zaobchádzaní s mužmi a ženami vo veciach zamestnania a povolania, by sa mali vypracovať, analyzovať a sprístupniť na príslušných úrovniach porovnateľné štatistiky rozdelené podľa pohlavia.
- (38) Rovnaké zaobchádzanie s mužmi a ženami vo veciach zamestnania a povolania sa nemôže obmedziť na legislatívne opatrenia. Európska únia a členské štáty by namiesto toho mali i naďalej podporovať zvyšovanie povedomia verejnosti o probléme diskriminácie pri odmeňovaní a zmeny prístupu verejnosti, čo najväčšie zapojenie všetkých dotknutých strán na verejnej i súkromnej úrovni. Významnú úlohu by mohol mať v tomto procese dialóg medzi sociálnymi partnermi.
- (39) Povinnosť transponovať túto smernicu do vnútroštátneho práva by sa mala obmedziť na tie ustanovenia, ktoré predstavujú významnú zmenu v porovnaní s predchádzajúcimi smernicami. Povinnosť transponovať ustanovenia, ktoré nie sú významne zmenené vyplýva z predchádzajúcich smerníc.
- (40) Táto smernica by sa nemala dotýkať povinností členských štátov, pokiaľ ide o lehoty na transponovanie do vnútroštátneho práva a uplatňovanie smerníc, uvedených v prílohe I časti B.

- (41) V súlade s odsekom 34 Medzinštitucionálnej dohody o lepšom zákonodarstve ⁽¹⁾ sa členské štáty vyzývajú, aby vypracovali pre seba a v záujme Spoločenstva vlastné tabuľky, ktoré v najväčšej možnej miere znázornia vzájomný vzťah medzi touto smernicou a transpozíčnými opatreniami, a sprístupnili ich verejnosti,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

HLAVA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Účel

Účelom tejto smernice je zabezpečiť vykonávanie zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnania a povolania.

V tomto ohľade smernica obsahuje ustanovenia na vykonávanie zásady rovnakého zaobchádzania, pokiaľ ide o:

- prístup k zamestnaniu vrátane postupu a k odbornej príprave;
- pracovné podmienky vrátane odmeny;
- zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia.

Obsahuje tiež ustanovenia na zabezpečenie účinnejšieho vykonávania prostredníctvom stanovenia vhodných postupov.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

1. Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- „priama diskriminácia“: keď sa s jednou osobou zaobchádza menej priaznivo z dôvodu pohlavia, než sa zaobchádza alebo by sa zaobchádzalo s inou osobou v porovnateľnej situácii;
- „nepriama diskriminácia“: keď by zjavne neutrálne ustanovenie, kritérium alebo prax priviedli osoby jedného pohlavia do osobitnej nevýhody v porovnaní s osobami druhého pohlavia, pokiaľ toto ustanovenie, kritérium alebo prax nie sú objektívne odôvodnené legitímnym cieľom a prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa sú primerané a potrebné;
- „obťažovanie“: keď k nežiadúcemu správaniu súvisiacemu s pohlavím osoby dochádza s úmyslom alebo účinkom porušenia dôstojnosti osoby a vytvorenia zstrašujúceho, nepriateľského, ponížujúceho, zneuctujúceho alebo urážlivého prostredia;

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 321, 31.12.2003, s. 1.

- d) „sexuálne obťažovanie“: keď k akejkoľvek forme nežiadúceho verbálneho, neverbálneho alebo telesného správania sexuálnej povahy dochádza s úmyslom alebo účinkom porušenia dôstojnosti osoby, najmä pri vytvorení zastrašujúceho, nepriateľského, ponižujúceho, zneuctujúceho alebo urážlivého prostredia;
- e) „odmena“: riadna základná alebo minimálna mzda alebo plat a všetky ďalšie peňažné alebo vecné plnenia, ktoré pracovník priamo či nepriamo dostáva od svojho zamestnávateľa v súvislosti so svojím zamestnaním;
- f) „zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia“: systémy, ktoré neupravuje smernica Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením ⁽¹⁾ prijatá s cieľom zabezpečiť pre pracovníkov, či už zamestnancov alebo samostatne zárobkovo činné osoby, v podniku alebo v skupine podnikov, v istej oblasti hospodárskej činnosti, v povolani alebo v skupine povolani, dávky dopĺňajúce dávky poskytované v rámci zákonných systémov sociálneho zabezpečenia alebo také, ktoré ich nahrádzajú bez ohľadu na to, či je účasť v takýchto systémoch povinná alebo voliteľná.

2. Na účely tejto smernice diskriminácia zahŕňa:

- a) obťažovanie a sexuálne obťažovanie, ako aj akékoľvek menej priaznivé zaobchádzanie založené na odmietnutí takéhoto správania danou osobou alebo odmietnutí podriaďiť sa takémuto správaniu danou osobou;
- b) pokyn na diskrimináciu voči osobám z dôvodu pohlavia;
- c) akékoľvek menej priaznivé zaobchádzanie so ženou z dôvodov tehotenstva alebo materskej dovolenky v zmysle smernice 92/85/EHS.

Článok 3

Pozitívne opatrenia

Členské štáty môžu zachovať alebo prijať opatrenia v zmysle článku 141 ods. 4 zmluvy s cieľom zabezpečiť v praxi úplnú rovnosť medzi mužmi a ženami v pracovnom živote.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 6, 10.1.1979, s. 24.

HLAVA II

OSOBITNÉ USTANOVENIA

KAPITOLA 1

Rovnaká odmena

Článok 4

Zákaz diskriminácie

Za rovnakú prácu alebo prácu, ktorej sa priznáva rovnaká hodnota, sa odstráni priama a nepriama diskriminácia z dôvodu pohlavia v súvislosti so všetkými hľadiskami a podmienkami odmeňovania.

Najmä v prípade, keď sa na stanovenie odmeny používa systém klasifikácie zamestnaní, je tento systém založený na rovnakých kritériách pre mužov aj pre ženy a je vytvorený tak, aby vylučoval akúkoľvek diskrimináciu z dôvodu pohlavia.

KAPITOLA 2

Rovnaké zaobchádzanie v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia

Článok 5

Zákaz diskriminácie

Bez toho, aby bol dotknutý článok 4, nesmie dochádzať k žiadnej priamej alebo nepriamej diskriminácii z dôvodu pohlavia v zamestnaneckých systémoch sociálneho zabezpečenia, najmä pokiaľ ide o:

- a) rozsah pôsobnosti týchto systémov a podmienky prístupu k nim;
- b) povinnosť platiť príspevky a výpočet príspevkov;
- c) výpočet dávok vrátane doplnkových dávok vyplácaných na manžela/manželku alebo závislé osoby, ako aj podmienky určujúce trvanie a zachovanie nároku na dávky.

Článok 6

Osobný rozsah pôsobnosti

Táto kapitola sa vzťahuje na pracujúce obyvateľstvo vrátane samostatne zárobkovo činných osôb, osôb, ktorých činnosť je prerušená chorobou, materstvom, úrazom alebo nedobrovoľnou nezamestnanosťou, a osôb hľadajúcich zamestnanie, ako aj na dôchodcov a zdravotne postihnutých pracovníkov a na tých, ktorí si uplatňujú nárok za nich, v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou.

Článok 7

Vecný rozsah pôsobnosti

1. Táto kapitola sa vzťahuje na:
 - a) zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia, ktoré poskytujú ochranu pred týmito rizikami:
 - i) choroba;
 - ii) invalidita;
 - iii) staroba vrátane predčasného odchodu do dôchodku;
 - iv) pracovné úrazy a choroby z povolania;
 - v) nezamestnanosť;
 - b) zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia, ktoré poskytujú iné sociálne dávky, peňažné alebo vecné, najmä pozostalostné dávky a rodinné prídavky, ak takéto dávky predstavujú plnenie, ktoré zamestnávateľ poskytuje pracovníkovi na základe jeho zamestnania.

2. Táto kapitola sa vzťahuje rovnako na dôchodkové systémy pre osobitnú kategóriu pracovníkov, ako napr. verejní zamestnanci, ak sa dávky vyplácané v rámci systému vyplácajú z dôvodu pracovného pomeru s verejným zamestnávateľom. Skutočnosť, že takýto systém je súčasťou všeobecného zákonného systému, nie je v tomto ohľade dotknutá.

Článok 8

Výnimky z vecného rozsahu pôsobnosti

1. Táto kapitola sa nevzťahuje na:
 - a) individuálne zmluvy pre samostatne zárobkovo činné osoby;
 - b) jednočlenné systémy pre samostatne zárobkovo činné osoby;
 - c) poisťné zmluvy, kde zamestnávateľ nie je zmluvnou stranou v prípade zamestnaných pracovníkov;
 - d) voliteľné ustanovenia zamestnaneckých systémov sociálneho zabezpečenia ponúkané účastníkom na individuálnom základe, aby sa im zaručili:
 - i) buď dodatočné dávky;
 - ii) alebo možnosť zvoliť si dátum, od ktorého sa začnú vyplácať normálne dávky pre samostatne zárobkovo činné osoby, alebo možnosť voľby medzi viacerými dávkami;
 - e) zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia, pokiaľ sú dávky financované z príspevkov platených pracovníkmi na základe dobrovoľnosti.

2. Táto kapitola nebráni zamestnávateľovi poskytnúť osobám, ktoré už dovŕšili dôchodkový vek, na účely poskytovania dôchodku podľa zamestnaneckého systému sociálneho zabezpečenia, ale ktoré ešte nedovŕšili dôchodkový vek na účely poskytovania dôchodku zo zákonného dôchodkového systému, doplnkový dôchodok, ktorého cieľom je vyrovnáť alebo takmer vyrovnáť celkovú výšku dávky vyplácanej týmto osobám v porovnaní s čiastkou vyplácanou osobám druhého pohlavia v rovnakej situácii, ktoré už dovŕšili zákonom stanovený dôchodkový vek, dovtedy, kým osoby, ktoré majú nárok na tento doplnok, nedovŕšia zákonom stanovený dôchodkový vek.

Článok 9

Príklady diskriminácie

1. Ustanovenia odporujúce zásade rovnakého zaobchádzania zahŕňajú tie, ktoré sa zakladajú na pohlaví, priamo alebo nepriamo, na účely:

- a) určenia osôb, ktoré môžu byť účastníkmi zamestnaneckého systému sociálneho zabezpečenia;
- b) stanovenia povinnej alebo voliteľnej účasti v zamestnaneckom systéme sociálneho zabezpečenia;
- c) stanovenia rozdielnych pravidiel týkajúcich sa veku, v ktorom môže osoba do systému vstúpiť, alebo minimálneho obdobia zamestnania či účasti v systéme požadovaných na získanie dávky;
- d) stanovenia rozdielnych pravidiel s výnimkou uvedenou v písmenách h) a j), na preplatenie príspevkov v prípade, že pracovník zo systému vystúpi bez toho, aby splnil podmienky, ktoré by mu zaručili odložený nárok na dlhodobé dávky;
- e) stanovenia rozdielnych podmienok na poskytovanie dávok alebo obmedzenia týchto dávok len na pracovníkov jedného alebo druhého pohlavia;
- f) stanovenia rozdielnych vekových hraníc odchodu do dôchodku;
- g) pozastavenia zachovania alebo nadobudnutia práv počas materskej dovolenky alebo voľna z rodinných dôvodov, ktoré sú udelené na základe zákona alebo dohody a sú hradené zamestnávateľom;
- h) stanovenia rozdielnej výšky dávok, s výnimkou prípadov, keď je potrebné prihliadnúť na účinky poisťno-matematických prepočítavacích faktorov, ktoré sa odlišujú podľa pohlavia v prípade systémov založených na princípe definovaných príspevkov; v prípade systémov financovaných na princípe definovaných dávok môže pri niektorých prvkoch dôjsť k nerovnosti tam, kde nerovnosť súm vyplýva z použitia poisťno-matematických prepočítavacích faktorov, ktoré sa líšia podľa pohlavia v čase, keď sa zavádza financovanie systému;

- i) stanovenia rozdielnej výšky príspevkov pracovníkov;
- ii) alebo najneskôr do termínu, ktorý na uplatnenie rovnosti v tomto smere predpisuje smernica;
- j) stanovenia rozdielnej výšky príspevkov zamestnávateľov s výnimkou:
 - i) systémov založených na princípe definovaných príspevkov, ak je cieľom vyrovnáť výšku konečných dávok alebo ich takmer vyrovnáť pre obe pohlavia;
 - ii) systémov financovaných na princípe definovaných dávok, ak cieľom príspevkov zamestnávateľa je zabezpečiť primeranosť fondov nevyhnutných na krytie nákladov definovaných dávok;
- k) s výnimkou prípadov uvedených v písmenách h) a j) stanovenia rozdielných noriem alebo noriem vzťahujúcich sa len na pracovníkov konkrétneho pohlavia, ak ide o záruku alebo zachovanie nároku na odložené poberanie dávok v prípade, že pracovník zo systému vystúpi.

2. Ak sa poskytovanie dávok v rámci pôsobnosti tejto kapitoly ponechá na úvahu subjektom, ktoré systém spravujú, tieto konajú v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania.

Článok 10

Vykonávanie, pokiaľ ide o samostatne zárobkovo činné osoby

1. Členské štáty podniknú potrebné kroky, aby zabezpečili, že ustanovenia, týkajúce sa zamestnaneckých systémov sociálneho zabezpečenia pre samostatne zárobkovo činné osoby, ktoré sú v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, sa zrevidujú s účinnosťou najneskôr od 1. januára 1993 alebo pre členské štáty, ktoré pristúpili po tomto dátume, s účinnosťou od dátumu začatia uplatňovania smernice 86/378/EHS na ich území.
2. Táto kapitola nebráni tomu, aby sa práva a povinnosti týkajúce sa obdobia účasti v zamestnaneckom systéme sociálneho zabezpečenia pre samostatne zárobkovo činné osoby v období pred jeho revíziou aj naďalej riadili predpismi systému, ktoré boli v platnosti v uvedenom období.

Článok 11

Možnosť odkladu v prípade samostatne zárobkovo činných osôb

Pokiaľ ide o zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia pre samostatne zárobkovo činné osoby, členské štáty môžu povinné uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania odložiť, ak ide o:

- a) určenie veku odchodu do dôchodku na účely poskytovania starobného dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov a o prípadné dôsledky na iné dávky:
 - i) do termínu, keď sa rovnosť v tejto oblasti dosiahne v zákonných systémoch;

Článok 12

Spätná účinnosť

1. Akékoľvek opatrenia vykonávajúce túto kapitolu, pokiaľ ide o pracovníkov, sa vzťahujú na všetky dávky v rámci zamestnaneckých systémov sociálneho zabezpečenia odvodené z dôb zamestnania po 17. máji 1990 a spätne sa uplatňujú k tomuto dátumu bez toho, aby sa to dotklo pracovníkov alebo osôb, ktoré si za nich nárokovujú, ktorí pred týmto dátumom navrhli začatie súdneho konania alebo uplatnili rovnocenný nárok podľa vnútroštátneho práva. V takomto prípade sa vykonávacie opatrenia uplatňujú so spätnou účinnosťou k 8. aprílu 1976 a vzťahujú sa na všetky dávky odvodené z dôb zamestnania po tomto dátume. Pre členské štáty, ktoré pristúpili do Spoločenstva po 8. apríli 1976 a pred 17. májom 1990, sa tento dátum nahrádza dátumom, od ktorého sa začal uplatňovať článok 141 zmluvy na ich území.

2. Druhá veta odseku 1 nebráni dovoliť sa vnútroštátnych pravidiel o lehotách na vznesenie žalôb podľa vnútroštátneho práva voči pracovníkom alebo osobám, ktoré si za nich nárokovujú, ktorí navrhli začatie súdneho konania alebo uplatnili rovnocenný nárok podľa vnútroštátneho práva pred 17. májom 1990, pokiaľ nie sú menej výhodné pre tento typ žaloby než pre podobné žaloby podľa vnútroštátneho práva a pokiaľ v praxi neznemožňujú výkon práv zverených právom Spoločenstva.

3. Pre členské štáty, ktoré pristúpili po 17. máji 1990 a ktoré boli 1. januára 1994 zmluvnými stranami Dohody o Európskom hospodárskom priestore, sa dátum 17. máj 1990 v prvej vete odseku 1 nahrádza dátumom 1. január 1994.

4. Pre ostatné členské štáty, ktoré pristúpili po 17. máji 1990, sa dátum 17. máj 1990 v odsekoch 1 a 2 nahrádza dátumom, od ktorého sa začal uplatňovať článok 141 zmluvy na ich území.

Článok 13

Pružný dôchodkový vek

Ak majú muži a ženy nárok za rovnakých podmienok na pružný dôchodkový vek, nepovažuje sa to za nezlučiteľné s touto kapitolou.

KAPITOLA 3

Rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o prístup k zamestnaniu, odbornej príprave a postupu a o pracovné podmienky

Článok 14

Zákaz diskriminácie

1. Nesmie dochádzať k žiadnej priamej alebo nepriamej diskriminácii z dôvodu pohlavia vo verejnom alebo súkromnom sektore vrátane orgánov verejnej správy, pokiaľ ide o:

- a) podmienky prístupu k zamestnaniu, samostatne zárobkovej činnosti alebo k povolaniu vrátane výberových kritérií a podmienok náboru bez ohľadu na oblasť činnosti a na všetkých úrovniach profesijnej hierarchie vrátane postupu;
- b) prístup k všetkým typom a k všetkým úrovniam odborného vedenia, odbornej prípravy, pokročilej odbornej prípravy a rekvalifikácie vrátane praktických pracovných skúseností;
- c) zamestnanie a pracovné podmienky vrátane prepustenia, ako aj odmien, ako je stanovené v článku 141 zmluvy;
- d) členstvo a účasť v organizácii zamestnancov alebo zamestnávateľov alebo v akejkoľvek organizácii, ktorej členovia vykonávajú určité povolanie, vrátane výhod poskytovaných touto organizáciou.

2. Členské štáty môžu ustanoviť v súvislosti s prístupom k zamestnaniu vrátane odbornej prípravy k tomu vedúcej, že rozdielne zaobchádzanie, ktoré sa zakladá na charakteristike súvisiacej s pohlavím, nevytvára diskrimináciu, ak z dôvodu povahy určitých príslušných pracovných činností alebo súvislostí, v akých sa tieto činnosti vykonávajú, takáto charakteristika vytvára prirodzenú a rozhodujúcu požiadavku na povolanie za predpokladu, že cieľ je legitímny a požiadavka primeraná.

Článok 15

Návrat z materskej dovolenky

Žena na materskej dovolenke má právo po skončení svojej materskej dovolenky vrátiť sa na svoje pracovné miesto alebo na rovnocenné miesto za dojednaní a podmienok, ktoré pre ňu nie sú menej priaznivé, a mať úžitok z každého zlepšenia pracovných podmienok, na ktoré by mala nárok počas svojej neprítomnosti v práci.

Článok 16

Otcovská dovolenka a rodičovská dovolenka z dôvodu osvojenia

Táto smernica sa nedotýka práva členských štátov uznávať rôzne práva na otcovskú dovolenku a/alebo rodičovskú dovolenku z dôvodu osvojenia. Tie členské štáty, ktoré uznávajú takéto práva, prijímajú potrebné opatrenia na ochranu pracujúcich mužov a žien pred prepustením kvôli uplatňovaniu si týchto práv a zabezpečia,

aby na konci takejto dovolenky mali právo vrátiť sa na svoje pracovné miesta alebo na rovnocenné pracovné miesta za dojednaní a podmienok, ktoré pre nich nie sú menej priaznivé, a aby mali úžitok z každého zlepšenia pracovných podmienok, na ktoré by mali nárok počas svojej neprítomnosti v práci.

HLAVA III

HORIZONTÁLNE USTANOVENIA

KAPITOLA 1

Opravné prostriedky a vymáhateľnosť

Oddiel 1

Opravné prostriedky

Článok 17

Ochrana práv

1. Členské štáty zabezpečia, aby po prípadnom obrátení sa na ďalšie príslušné orgány vrátane zmierovacieho konania, ak to považujú za vhodné, boli na vymáhanie povinností podľa tejto smernice k dispozícii súdne konania pre všetky osoby, ktoré sa domnievajú, že boli poškodené, lebo sa na ne neuplatňovala zásada rovnakého zaobchádzania, a to aj vtedy, ak sa skončil vzťah, v ktorom došlo údajne k diskriminácii.

2. Členské štáty zabezpečia, aby sa združenia, organizácie alebo iné právne subjekty, ktoré majú v súlade s kritériami ustanovenými ich vnútroštátnym právom legitímny záujem zabezpečiť dodržiavanie ustanovení tejto smernice, mohli zúčastňovať buď v mene, alebo na podporu navrhovateľa s jeho alebo jej súhlasom na každom súdnom a/alebo správnom konaní stanovenom na vymáhanie povinností podľa tejto smernice.

3. Odseky 1 a 2 sa nedotýkajú vnútroštátnych pravidiel týkajúcich sa lehôt na podanie žaloby v súvislosti so zásadou rovnakého zaobchádzania.

Článok 18

Náhrada alebo náprava

Členské štáty zavedú do svojich vnútroštátnych právnych systémov také opatrenia, ktoré sú potrebné na zabezpečenie skutočnej a účinnej náhrady alebo nápravy, ak tak členské štáty rozhodnú v otázke straty a škody, ktorú utrpela poškodená osoba v dôsledku diskriminácie z dôvodu pohlavia, a to takým spôsobom, ktorý je odrádzajúci a primeraný utrpenej škode. Takáto náhrada alebo náprava sa nesmie obmedziť stanovením hornej hraničnej hodnoty vopred, okrem prípadov, v ktorých môže zamestnávateľ dokázať, že jediná škoda, ktorú žiadateľ utrpel v dôsledku diskriminácie v zmysle tejto smernice je odmietnutie vziať do úvahy jeho žiadosť o zamestnanie.

Oddiel 2

Dôkazné bremeno

Článok 19

Dôkazné bremeno

1. Členské štáty prijímajú v súlade so svojimi vnútroštátnymi súdnymi systémami nevyhnutné opatrenia, aby prislúchalo odporcovi preukázať, že nedošlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania, akonáhle sa osoba cíti poškodená nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania a predloží súdu alebo inému príslušnému orgánu skutočnosti nasvedčujúce tomu, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii.

2. Odsek 1 nebráni členským štátom, aby zaviedli pravidlá dokazovania, ktoré sú pre navrhovateľov výhodnejšie.

3. Členské štáty nemusia uplatňovať odsek 1 na konania, v ktorých prislúcha zisťovanie skutkových okolností súdu alebo príslušnému orgánu.

4. Odseky 1, 2 a 3 sa vzťahujú aj na:

- a) situácie obsiahnuté v článku 141 zmluvy a, pokiaľ ide o diskrimináciu z dôvodu pohlavia, v smerniciach 92/85/EHS a 96/34/ES;
- b) akékoľvek občianskoprávne alebo správne konania týkajúce sa verejného alebo súkromného sektora, ktoré umožňujú opravné prostriedky podľa vnútroštátneho práva podľa opatrení uvedených v písm. a) s výnimkou mimosúdnych konaní dobrovoľnej povahy alebo stanovených vo vnútroštátnom práve.

5. Tento článok sa nevzťahuje na trestné konanie, pokiaľ členské štáty neustanovia inak.

KAPITOLA 2

Podpora rovnakého zaobchádzania – dialóg

Článok 20

Subjekty v oblasti rovnosti

1. Členské štáty určujú a urobujú potrebné opatrenia pre subjekt alebo subjekty na zabezpečenie propagácie, analýzy, monitorovania a podpory rovnakého zaobchádzania so všetkými osobami bez diskriminácie z dôvodu pohlavia. Tieto subjekty môžu tvoriť súčasť agentúr poverených na vnútroštátnej úrovni obhajobou ľudských práv alebo ochranou práv jednotlivcov.

2. Členské štáty zabezpečia, aby právomoci týchto subjektov zahŕňali:

- a) bez toho, aby boli dotknuté práva obetí a združení, organizácií alebo iných právnych subjektov uvedených v článku 17 ods. 2, poskytovanie nezávislej pomoci

obetiam diskriminácie pri podávaní sťažností týkajúcich sa diskriminácie;

- b) vykonávanie nezávislých prieskumov týkajúcich sa diskriminácie;
- c) uverejňovanie nezávislých správ a vydávanie odporúčaní k akejkoľvek otázke, ktorá sa vzťahuje na takúto diskrimináciu;
- d) výmenu dostupných informácií na príslušnej úrovni s príslušnými európskymi subjektami, ako je budúci Európsky inštitút pre rodovú rovnosť.

Článok 21

Sociálny dialóg

1. Členské štáty prijímajú v súlade s národnými zvykmi a praxou primerané opatrenia na podporu sociálneho dialógu medzi sociálnymi partnermi s cieľom podporiť rovnaké zaobchádzanie, a to napríklad aj monitorovaním praxe na pracovisku, prístupu k zamestnaniu, odbornej príprave a postupu, ako aj monitorovaním kolektívnych zmlúv, pravidiel správania, výskumom alebo výmenou skúseností a osvedčenej praxe.

2. Ak je to v súlade s národnými zvykmi a praxou, členské štáty povzbudia sociálnych partnerov bez toho, aby sa to dotklo ich autonómie, aby podporovali rovnosť medzi ženami a mužmi a pružné pracovné dojednania s cieľom uľahčiť zosúladenie pracovného a súkromného života, a aby na primeranej úrovni uzatvorili dohody stanovujúce pravidlá proti diskriminácii v oblastiach uvedených v článku 1, ktoré spadajú do rozsahu pôsobnosti kolektívneho vyjednávania. Tieto dohody dodržiavajú ustanovenia tejto smernice a príslušné vnútroštátne vykonávacie opatrenia.

3. Členské štáty v súlade s vnútroštátnym právom, kolektívnymi zmluvami alebo praxou povzbudia zamestnávateľov, aby plánovane a systematicky podporovali rovnaké zaobchádzanie s mužmi a ženami na pracovisku, pri prístupe k zamestnaniu, odbornej príprave a k postupu.

4. Na tento účel sa zamestnávateľia povzbudia, aby v primeraných pravidelných intervaloch poskytovali zamestnancom a/alebo ich zástupcom primerané informácie o rovnakom zaobchádzaní s mužmi a ženami v podniku.

Tieto informácie môžu obsahovať prehľad podielov mužov a žien na rôznych úrovniach organizácie, ich odmeny a rozdiely v odmeňovaní a možné opatrenia na zlepšenie situácie pri spolupráci so zástupcami zamestnancov.

Článok 22

Dialóg s mimovládnyimi organizáciami

Členské štáty podporia dialóg s príslušnými mimovládnyimi organizáciami, ktoré majú v súlade so svojím vnútroštátnym právom a praxou legitímny záujem o prínos k boju proti

diskriminácii z dôvodu pohlavia s úmyslom podporovať zásadu rovnakého zaobchádzania.

KAPITOLA 3

Všeobecné horizontálne ustanovenia

Článok 23

Súlad

Členské štáty prijímajú všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie toho, aby:

- a) sa zrušili všetky zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia, ktoré odporujú zásade rovnakého zaobchádzania;
- b) sa ustanovenia, ktoré sú v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, obsiahnuté v individuálnych alebo kolektívnych zmluvách alebo dohodách, vnútorných predpisoch podnikov alebo pravidlách, ktorými sa riadia nezávislé povolania a profesie a organizácie zamestnancov a zamestnávateľov, alebo akýchkoľvek iných dojednaníach vyhlásili alebo mohli vyhlásiť za neplatné alebo aby sa zmenili a doplnili alebo mohli zmeniť a doplniť;
- c) zamestnanecké systémy sociálneho zabezpečenia, ktoré obsahujú takéto ustanovenia nesmeli byť schválené alebo rozšírené správnymi opatreniami.

Článok 24

Neoprávnené postihovanie

Členské štáty zavedú do svojich vnútroštátnych právnych systémov také opatrenia, ktoré sú potrebné na ochranu zamestnancov vrátane zástupcov zamestnancov, stanovené vo vnútroštátnom práve a/alebo praxi, proti prepúšťaniu alebo inému nepriaznivému zaobchádzaniu zo strany zamestnávateľa ako reakcie na sťažnosť v rámci podniku alebo na akékoľvek právne konanie zamerané na presadenie dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania.

Článok 25

Sankcie

Členské štáty ustanovia pravidlá o sankciách uplatňovaných pri porušení vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa tejto smernice a prijímajú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich uplatňovania. Sankcie, ktoré môžu obsahovať platbu náhrady obeti, musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. Členské štáty oznámia tieto ustanovenia Komisii najneskôr do 5. októbra 2005 a bezodkladne jej oznámia všetky ďalšie zmeny a doplnenia, ktoré na ne majú vplyv.

Článok 26

Predchádzanie diskriminácii

Členské štáty podporia v súlade s vnútroštátnym právom, kolektívnymi zmluvami alebo praxou zamestnávateľov a tých, ktorí sú zodpovední za prístup k odbornej príprave, aby prijali účinné opatrenia na predchádzanie všetkým formám diskriminácie z dôvodu pohlavia, najmä obťažovaniu a sexuálnemu obťažovaniu na pracovisku, pri prístupe k zamestnaniu, odbornej príprave a postupu.

Článok 27

Minimálne požiadavky

1. Členské štáty môžu zaviesť alebo zachovať ustanovenia, ktoré sú pre ochranu zásady rovnakého zaobchádzania priaznivejšie, než je stanovené v tejto smernici.
2. Vykonávanie tejto smernice nie je za žiadnych okolností dostatočným dôvodom na zníženie úrovne ochrany pracovníkov v oblastiach, na ktoré sa táto smernica vzťahuje, bez toho, aby bolo dotknuté právo členských štátov reagovať na zmeny situácie prijatím zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení, ktoré sa líšia od tých, ktoré sú platné v čase oznámenia tejto smernice, za predpokladu, že sú splnené ustanovenia tejto smernice.

Článok 28

Vzťah k ustanoveniam Spoločenstva a vnútroštátnym ustanoveniam

1. Táto smernica sa nedotýka ustanovení týkajúcich sa ochrany žien, najmä v súvislosti s tehotenstvom a materstvom.
2. Táto smernica sa taktiež nedotýka ustanovení smernice 96/34/ES a smernice 92/85/EHS.

Článok 29

Uplatňovanie rodového hľadiska

Členské štáty vezmú aktívne do úvahy cieľ rovnosti medzi mužmi a ženami pri tvorbe a vykonávaní zákonov, iných právnych predpisov, správnych opatrení, politik a činností v oblastiach, uvádzaných v tejto smernici.

Článok 30

Šírenie informácií

Členské štáty zabezpečia, aby boli opatrenia prijaté na základe tejto smernice, spoločne s už účinnými ustanoveniami, uvedené do pozornosti všetkých osôb, ktorých sa týkajú, a to všetkými vhodnými prostriedkami, a pokiaľ možno na pracovisku.

HLAVA IV

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 31

Správy

1. Členské štáty do 15. februára 2011 oznámia Komisii všetky informácie, ktoré sú pre Komisiu potrebné na vypracovanie správy o uplatňovaní tejto smernice pre Európsky parlament a Radu.

2. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 1, členské štáty každé štyri roky oznámia Komisii znenia akýchkoľvek opatrení prijatých podľa článku 141 ods. 4 zmluvy, ako aj správy o týchto opatreniach a ich vykonávaní. Na základe týchto informácií Komisia každé štyri roky prijme a uverejní správu, obsahujúcu porovnávacie hodnotenie všetkých opatrení na základe vyhlásenia č. 28 priloženého k záverečnému aktu Amsterdamskej zmluvy.

3. Členské štáty zhodnotia pracovné činnosti uvedené v článku 14 ods. 2, aby sa rozhodli, či je s ohľadom na sociálny rozvoj odôvodnené zachovať uvedené výnimky. Pravidelne, ale najmenej každých osem rokov, informujú Komisiu o výsledkoch tohto hodnotenia.

Článok 32

Preskúmanie

Najneskôr do 15. februára 2013 Komisia preskúma uplatňovanie tejto smernice a v prípade potreby navrhne akékoľvek zmeny a doplnenia, ktoré bude pokladať za nevyhnutné.

Článok 33

Vykonávanie

Členské štáty prijímajú zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia, potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 15. augusta 2008 alebo zabezpečia, že najneskôr do tohto dátumu manažment a pracovníci prijímajú prostredníctvom dohody požadované ustanovenia. Členské štáty môžu, ak je potrebné zohľadniť určité ťažkosti, mať ďalšie obdobie jedného roka na zosúladenie s touto smernicou. Členské štáty podniknú všetky potrebné kroky, aby boli schopné zaručiť výsledky, ktoré ukladá táto smernica.

Členské štáty bezodkladne oznámia Komisii znenia týchto opatrení. Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri príležitosti ich úradného uverejnenia odkaz na túto smernicu. Uvedú tiež vyhlásenie, že odkazy v existujúcich zákonoch, iných právnych predpisoch a správnych opatreniach na smernice, zrušené touto smernicou, sa považujú za odkazy na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze a uvedenom vyhlásení upravujú členské štáty.

Povinnosť transponovať túto smernicu do vnútroštátneho práva sa obmedzuje na tie ustanovenia, ktoré znamenajú významnú zmenu oproti predchádzajúcim smerniciam. Povinnosť transponovať ustanovenia, ktoré zostávajú vo významnej miere nezmenené, vyplýva z predchádzajúcich smerníc.

Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímajú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 34

Zrušenie

1. S účinnosťou od 15. augusta 2009 sa rušia smernice 75/117/EHS, 76/207/EHS, 86/378/EHS a 97/80/ES, bez toho, aby boli dotknuté povinnosti členských štátov, týkajúce sa termínov na transpozíciu do vnútroštátneho práva a uplatňovanie smerníc, ako je stanovené v prílohe I časti B.

2. Odkazy na zrušené smernice sa považujú za odkazy na túto smernicu a vykladajú sa v súlade s tabuľkou zhody v prílohe II.

Článok 35

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v Úradnom vestníku Európskej únie.

Článok 36

Adresáti

Táto smernica je určená členskými štátom.

V Štrasburgu 5. júla 2006

Za Európsky parlament
predseda

J. BORRELL FONTELLES

Za Radu
predsedníčka

P. LEHTOMÄKI

PRÍLOHA I

ČASŤ A

Zrušené smernice spolu s ich následnými zmenami a doplneniami

Smernica Rady 75/117/EHS	Ú. v. ES L 45, 19.2.1975, s. 19
Smernica Rady 76/207/EHS	Ú. v. ES L 39, 14.2.1976, s. 40
Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/73/ES	Ú. v. ES L 269, 5.10.2002, s. 15
Smernica Rady 86/378/EHS	Ú. v. ES L 225, 12.8.1986, s. 40
Smernica Rady 96/97/ES	Ú. v. ES L 46, 17.2.1997, s. 20
Smernica Rady 86/378/EHS	Ú. v. ES L 225, 12.8.1986, s. 40
Smernica Rady 96/97/ES	Ú. v. ES L 46, 17.2.1997, s. 20

ČASŤ B

Zoznam termínov na transpozíciu do vnútroštátneho práva a dátumy uplatňovania

(uvedené v článku 34 ods. 1)

Smernica	Termín na transpozíciu	Dátum uplatňovania
Smernica 75/117/EHS	19.2.1976	
Smernica 76/207/EHS	14.8.1978	
Smernica 86/378/EHS	1.1.1993	
Smernica 96/97/ES	1.7.1997	17.5.1990 v súvislosti s pracovníkmi, s výnimkou pracovníkov alebo osôb, ktoré si za nich nárokujú, ktorí pred týmto dňom navrhli začatie súdneho konania alebo uplatnili rovnocenný nárok podľa vnútroštátneho práva. Článok 8 smernice 86/378/EHS – najneskôr 1. 1. 1993. Článok 6 ods. 1 písm. i) prvá zarážka smernice 86/378/EHS – najneskôr 1. 1. 1999.
Smernica 97/80/ES	1.1.2001	Pokiaľ ide o Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska – 22. 7. 2001.
Smernica 98/52/ES	22.7.2001	
Smernica 2002/73/ES	5.10.2005	

PRÍLOHA II

Tabuľka zhody

Smernica 75/117/EHS	Smernica 76/207/EHS	Smernica 86/378/EHS	Smernica 97/80/ES	Táto smernica
—	Článok 1 ods. 1	Článok 1	Článok 1	Článok 1
—	Článok 1 ods. 2	—	—	—
—	Článok 2 ods. 2 prvá zarážka	—	—	Článok 2 ods. 1 písm. a)
—	Článok 2 ods. 2 druhá zarážka	—	Článok 2 ods. 2	Článok 2 ods. 1 písm. b)
—	Článok 2 ods. 2 tretia a štvrtá zarážka	—	—	Článok 2 ods. 1 písm. c) a d)
—	—	—	—	Článok 2 ods. 1 písm. e)
—	—	Článok 2 ods. 1	—	Článok 2 ods. 1 písm. f)
—	Článok 2 ods. 3 a 4 a článok 2 ods. 7 tretí pododsek	—	—	Článok 2 ods. 2
—	Článok 2 ods. 8	—	—	Článok 3
Článok 1	—	—	—	Článok 4
—	—	Článok 5 ods. 1	—	Článok 5
—	—	Článok 3	—	Článok 6
—	—	Článok 4	—	Článok 7 ods. 1
—	—	—	—	Článok 7 ods. 2
—	—	Článok 2 ods. 2	—	Článok 8 ods. 1
—	—	Článok 2 ods. 3	—	Článok 8 ods. 2
—	—	Článok 6	—	Článok 9
—	—	Článok 8	—	Článok 10
—	—	Článok 9	—	Článok 11
—	—	(Článok 2 smernice 96/97/ES)	—	Článok 12
—	—	Článok 9a	—	Článok 13
—	Článok 2 ods. 1 a článok 3 ods. 1	—	Článok 2 ods. 1	Článok 14 ods. 1
—	Článok 2 ods. 6	—	—	Článok 14 ods. 2
—	Článok 2 ods. 7 druhý pododsek	—	—	Článok 15
—	Článok 2 ods. 7 štvrtý pododsek druhá a tretia veta	—	—	Článok 16
Článok 2	Článok 6 ods. 1	Článok 10	—	Článok 17 ods. 1
—	Článok 6 ods. 3	—	—	Článok 17 ods. 2
—	Článok 6 ods. 4	—	—	Článok 17 ods. 3

Smernica 75/117/EHS	Smernica 76/207/EHS	Smernica 86/378/EHS	Smernica 97/80/ES	Táto smernica
—	Článok 6 ods. 2	—	—	Článok 18
—	—	—	Články 3 a 4	Článok 19
—	Článok 8a	—	—	Článok 20
—	Článok 8b	—	—	Článok 21
—	Článok 8c	—	—	Článok 22
Články 3 a 6	Článok 3 ods. 2 písm. a)	—	—	Článok 23 písm. a)
Článok 4	Článok 3 ods. 2 písm. b)	Článok 7 písm. a)	—	Článok 23 písm. b)
—	—	Článok 7 písm. b)	—	Článok 23 písm. c)
Článok 5	Článok 7	Článok 11	—	Článok 24
Článok 6	—	—	—	—
—	Článok 8d	—	—	Článok 25
—	Článok 2 ods. 5	—	—	Článok 26
—	Článok 8e ods. 1	—	Článok 4 ods. 2	Článok 27 ods. 1
—	Článok 8e ods. 2	—	Článok 6	Článok 27 ods. 2
—	Článok 2 ods. 7 prvý pododsek	Článok 5 ods. 2	—	Článok 28 ods. 1
—	Článok 2 ods. 7 štvrtý pododsek prvá veta	—	—	Článok 28 ods. 2
—	Článok 1 ods. 1a	—	—	Článok 29
Článok 7	Článok 8	—	Článok 5	Článok 30
Článok 9	Článok 10	Článok 12 ods. 2	Článok 7 štvrtý pododsek	Článok 31 ods. 1 a 2
—	Článok 9 ods. 2	—	—	Článok 31 ods. 3
—	—	—	—	Článok 32
Článok 8	Článok 9 ods. 1 prvý pododsek a článok 9 ods. 2 a 3	Článok 12 ods. 1	Článok 7 prvý, druhý a tretí pododsek	Článok 33
—	Článok 9 ods. 1 druhý pododsek	—	—	—
—	—	—	—	Článok 34
—	—	—	—	Článok 35
—	—	—	—	Článok 36
—	—	Príloha	—	—